

IČO: 67985921

Sídlo: Gabčíkova 2362/10, Praha 8, 182 00

**Výroční zpráva
o činnosti a hospodaření
Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i.,
za rok 2020**

Dozorčí radou pracoviště projednána dne 24. 6. 2021

Radou pracoviště schválena dne 25. 6. 2021

V Praze dne 25. 6. 2021

Obsah

I. Informace o složení orgánů pracoviště, o jejich činnosti a změnách

- a) Výchozí složení orgánů pracoviště..... 3
- b) Změny ve složení orgánů pracoviště 3
- c) Informace o činnosti orgánů pracoviště..... 4

II. Informace o změnách zřizovací listiny 5

III. Hodnocení hlavní činnosti, včetně informací o výsledcích výzkumné činnosti

- a) Organizační struktura 6
- b) Činnost vědeckých a odborných oddělení 7
- c) Projekty vědy a výzkumu 9
- d) Výsledky vědecké činnosti..... 11

IV. Hodnocení další a jiné činnosti 24

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření; zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce 24

VI. Stanoviska dozorčí rady 24

VII. Informace požadované zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví

- a) O skutečnostech, které nastaly až po rozvahovém dni a jsou významné pro naplnění účelu výroční zprávy 24
- b) O předpokládaném vývoji činnosti pracoviště 24
- c) O aktivitách v oblasti výzkumu a vývoje 24
- d) O nabytí vlastních akcií nebo vlastních podílů..... 24
- e) O aktivitách v oblasti ochrany životního prostředí a pracovněprávních vztazích 24
- f) O tom, zda pracoviště má pobočku nebo jinou část v zahraničí..... 25
- g) Informace požadované podle zvláštních právních předpisů..... 25

VIII. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

- a) Počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti ... 26
- b) Počet podaných odvolání proti rozhodnutí..... 26
- c) Opis podstatných částí rozsudků soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů vynaložených pracovištěm v souvislosti se soudním řízením o právech a povinnostech podle zákona č. 106/1999 Sb..... 26
- d) Účel poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence..... 26
- e) Počet stížností podaných na postup při vyřizování žádosti o informace, důvody jejich podání a popis způsobu jejich vyřízení 26
- f) Další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím 26

Příloha: Účetní závěrka a zpráva o jejím auditu

I. Informace o složení orgánů pracoviště, o jejich činnosti a změnách

a) Výchozí složení orgánů pracoviště:

- **Ředitel pracoviště: PhDr. Luboš Velek, Ph.D.**
jmenován s účinností od: **1. 8. 2015**
- **Rada pracoviště** zvolena dne 19. 12. 2016 ve složení:
předseda: PhDr. Marie Bahenská, Ph.D. (MÚA AV ČR)
místopředseda: Dr. phil. Tomáš W. Pavlíček, Ph.D. (MÚA AV ČR)
členové:
PhDr. Eva Drašarová, CSc. (Národní archiv ČR)
PhDr. Dagmar Hájková, Ph.D. (MÚA AV ČR)
doc. Mgr. Libuše Heczková, Ph.D. (Filozofická fakulta Univerzity Karlovy)
doc. PhDr. Pavel Kladiwa, Ph.D. (Filozofická fakulta Ostravské univerzity)
PhDr. Martin Klečacký, Ph.D. (MÚA AV ČR, zvolen 10. 12. 2019)
prof. PhDr. Petr Svobodný, Ph.D. (Ústav dějin Univerzity Karlovy a archiv Univerzity Karlovy)
PhDr. Luboš Velek, Ph.D. (MÚA AV ČR, zvolen 10. 12. 2019)
tajemnice: PhDr. Věra Dvořáčková, Ph.D. (MÚA AV ČR)
- **Dozorčí rada** jmenována dne 1. 5. 2017 ve složení:
předseda: PhDr. Taťána Petrasová, CSc. (Akademická rada AV ČR)
místopředseda: Mgr. Jan Boháček (MÚA AV ČR, jmenován od 7. 10. 2015)
členové:
doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. (Archeologický ústav AV ČR)
prof. PhDr. Jiří Kocian, CSc. (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)
prof. Dr. Miloš Řezník (Deutsches Historisches Institut, Varšava)
tajemnice: PhDr. Martina Hrdinová, Ph.D. (MÚA AV ČR)

b) Změny ve složení orgánů pracoviště:

- **Ředitel:** funkční období ředitele PhDr. Luboše Velka, Ph.D., skončilo 31. 7. 2020; na základě výsledku výběrového řízení jmenován ředitelem na funkční období 1. 8. 2020 – 31. 7. 2025 **doc. Dr. phil. Rudolf Kučera, Ph.D.**
- **Rada pracoviště:** v doplňovací volbě 10. 12. 2019 zvoleni noví členové rady: PhDr. Martin Klečacký, Ph.D., a PhDr. Luboš Velek, Ph.D.; na ustavující schůzi doplněné rady 18. 3. 2020 zvolen jejím místopředsedou Dr. phil. Tomáš W. Pavlíček, Ph.D.

- **Dozorčí rada:** místopředseda dozorčí rady Mgr. Jan Boháček jmenován na druhé funkční období 21. 10. 2020 – 20. 10. 2025.

c) Informace o činnosti orgánů pracoviště:

- **Ředitel:**

- Běžná řídicí a úřední agenda ředitele ústavu.
- Provedení reorganizace pracoviště v rámci Oddělení osobních a historických fondů
- Opatření zabráňující šíření pandemie Covid 19 na pracovišti a zmírňující širší dopady epidemie na chod pracoviště.
- Koordinace investičních akcí.
- Koordinace mezinárodní spolupráce ústavu (podání bilaterálních projektů v rámci mezinárodních schémat GA ČR se slovinským a polským partnerem, zapojení do velké evropské výzkumné infrastruktury EHRI).
- Koordinace příprav mezinárodní evaluace MÚA AV ČR za období 2015–2019.
- Zajištění vlastního průběhu mezinárodní evaluace.

- **Rada pracoviště:**

- 18. 3. 2020 (61. zasedání): schváleny zápisy z hlasování per rollam (č. 1 - schváleno podání žádosti Zuzany Kudzbelové o Fellowship Josefa Dobrovského; č. 2 - zamítnuta žádost Michaela Hausera o podporu při kandidatuře do Rady České televize; č. 3 - projednáno předložení návrhů na udělení prémie Lumina quaeruntur); novým místopředsedou rady zvolen T. Pavlíček; schválena pracovní verze rozpočtu MÚA AV ČR na rok 2020; doporučena nominace Milana Hanyše na Prémii Otto Wichterleho; schválen návrh nominovat Petera Urbanitsche na Cenu Františka Palackého; schválen návrh nominovat kolektiv autorů knihy Sousedé/Nachbarn na Cenu předsedkyně AV ČR za popularizaci; schválen návrh nominovat Martina Klečackého na Cenu AV ČR pro mladé vědecké pracovníky; schválen návrh nominovat kolektiv autorů knihy Dějiny ČSAV, I. díl, na Cenu AV ČR za mimořádné výsledky výzkumu; vyhlášeno výběrové řízení na místo ředitele MÚA AV ČR; projednány návrhy projektů do soutěže Grantové agentury ČR.
- 3. 6. 2021 (62. zasedání): schváleny zápisy z hlasování per rollam (č. 4 - schváleno podání přihlášky Denisy Nešťákové a Manon Luviot do Programu podpory perspektivních lidských zdrojů - postdoktorandů; č. 5 - z důvodu neusnáschopnosti nebyl projednán návrh mezinárodního projektu CEUS (Nourishing Victory...); na základě doporučení výběrové komise rada navrhla jmenovat Rudolfa Kučeru do funkce ředitele MÚA AV ČR.
- 10. 9. 2020 (63. zasedání): schválen zápis z hlasování per rollam (č. 6 - bez připomínek schválena výroční zpráva MÚA AV ČR za rok 2019); schválen

rozpočet MÚA AV ČR na rok 2020 a střednědobý výhled na roky 2021 a 2022; rozhodnuto o převedení zisku za rok 2019 do rezervního fondu.

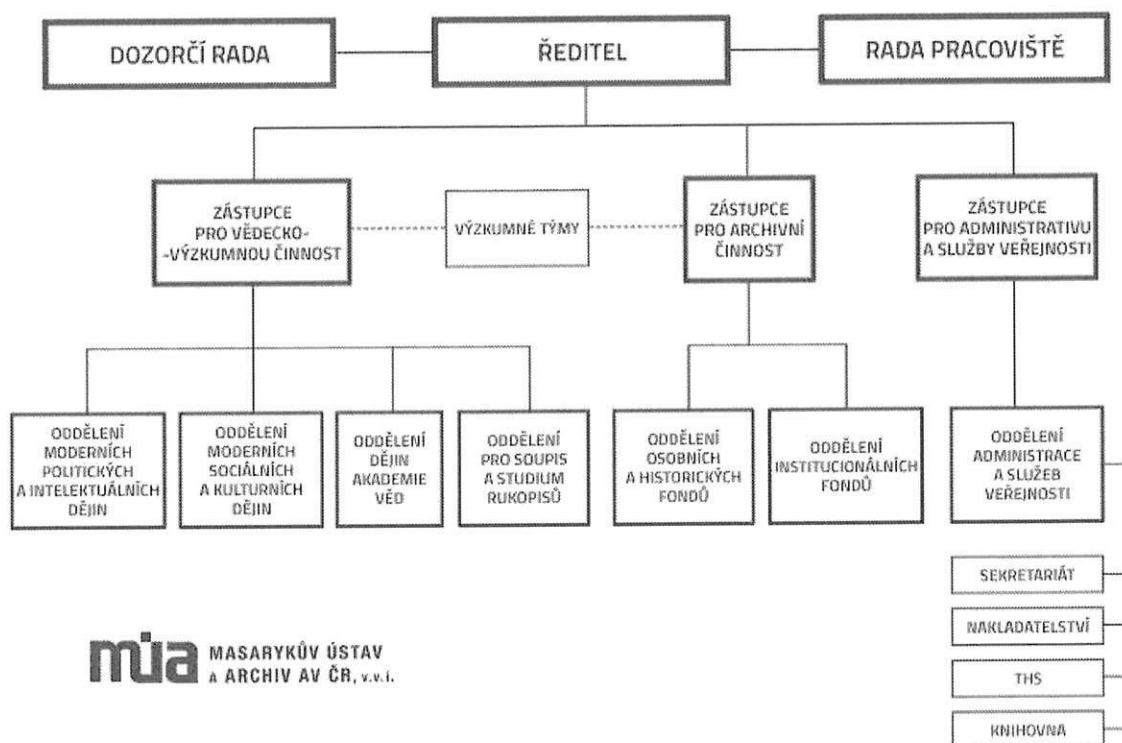
- 10. 12. 2020 (64. zasedání): schváleny zápisy z hlasování per rollam (č. 7 - schváleno podání přihlášky Pavla Balouna do Programu podpory perspektivních lidských zdrojů - postdoktorandů; č. 8 - projednány a schváleny návrhy projektů do soutěže Éta Technologické agentury ČR); schválena úprava Jednacího řádu Rady MÚA AV ČR; s připomínkami projednán návrh Spisového a skartačního řádu MÚA AV ČR; schváleno podání návrhu bilaterálního projektu s Polskem.
- **Dozorčí rada:**
 - 23. 6. 2020: schváleny zápisy z hlasování per rollam (č. 1 - schválena smlouva s Ústavem struktury a mechaniky hornin AV ČR o pronájmu kancelářských prostor pro MÚA AV ČR; č. 2 - určen auditor pro povinný audit účetní uzávěrky za roky 2019 a 2020); bez výhrad projednán hospodářský výsledek za rok 2019, souhlas s převodem přebytku do rezervního fondu; bez připomínek projednán návrh výroční zprávy MÚA AV ČR za rok 2019 a ověření účetní uzávěrky za rok 2019 auditorem; bez připomínek projednán návrh rozpočtu MÚA AV ČR na rok 2020; bez připomínek projednán střednědobý výhled hospodaření na roky 2021 a 2022; vzata na vědomí informace o činnosti ústavu v roce 2019 a výhledu aktivit na rok 2020; zhodnocena činnost ředitele MÚA AV ČR v roce 2019.
 - 6. 11. 2020 (per rollam č. 3): projednán a doporučen ke schválení návrh změny Jednacího řádu Dozorčí rady MÚA AV ČR. Schválen Akademickou radou AV ČR 24. 11. 2020.
 - 6. 11. 2020 (per rollam č. 4): udělen souhlas k uzavření smlouvy s Knihovnou AV ČR o nájmu prostor v depozitáři pro knihovnu MÚA AV ČR.

II. Informace o změnách zřizovací listiny

Ke změnám nedošlo

III. Hodnocení hlavní činnosti, včetně informací o výsledcích výzkumné činnosti

a) Organizační struktura Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i.

MÚA AV ČR v roce 2020 v souladu s vymezením své hlavní činnosti realizoval dohled nad spisovou službou na pracovištích Akademie věd ČR, přejímal a zpracovával archiválie vzniklé z jejich činnosti i archiválie vzniklé z činnosti jednotlivých vědců, poskytoval služby vědecko-informačního charakteru a realizoval výzkum v oblasti moderních českých a středoevropských dějin, dějin vědy a v oblasti kodikologie a dalších pomocných věd historických. MÚA AV ČR rovněž pečoval o archivní a knihovní fondy Ústavu T. G. Masaryka, o. p. s.

V archivní oblasti evidoval ústav k 31. 12. 2020 celkem 696 archivních fondů a sbírek v celkovém rozsahu 5740 běžných metrů. V rámci skartačních řízení na pracovištích AV ČR bylo v roce 2020 posouzeno 354,89 bm dokumentů, z nichž 22,41 bm bylo vybráno jako archiválie k trvalému uložení. Vedle toho získal archiv další archiválie v rozsahu 63,3 bm mimo skartační řízení. Pokračovalo se v pořádání archivních fondů, dokončeny byly tyto archivní pomůcky: Astrofyzikální observatoř ČSAV, Jirásek Arnold - dodatek k inventáři, Nejedlý Zdeněk (Arnošt Brichta a jeho rodina), Nejedlý Zdeněk (fotografie do roku 1946), Nejedlý Zdeněk (gramofonové desky), Sekla Bohumil - dodatek k inventáři, průběžně byl doplňován elektronický katalog fotografií. Přestože byla badatelna MÚA AV ČR část roku uzavřena v souvislosti s nařízením proti šíření virové nákazy COVID-19, využilo jejích služeb v roce 2020 116 badatelů, z toho 15 ze zahraničí, kteří uskutečnili celkem 321 návštěv. Připraveno bylo 1105 jednotlivých objednávek různého rozsahu. Pracovníci ústavu se

rovněž formou konzultací podíleli na udržování a rozvíjení systémů elektronické spisové služby v celé AV ČR.

Vědecká činnost ústavu se promítá do dosažených výsledků výzkumu, do mezinárodní spolupráce, do spolupráce s tuzemskými institucemi i do výchovy vědeckých pracovníků a popularizační činnosti. Vědecká činnost se realizovala v rámci vědeckých a odborných oddělení, jejichž konkrétní činnost je popsána níže.

b) Činnost vědeckých a odborných oddělení

• Oddělení moderních politických a intelektuálních dějin

Pracovníci oddělení se zaměřili na několik hlavních témat: 1) na poli intelektuálních dějin se zabývali osobností T. G. Masaryka z hlediska jeho myšlení o sociálních a náboženských otázkách zejména ve vztahu k německému a rakouskému prostředí a z hlediska jeho regionálních a zahraničních cest, dále tématem intelektuálních a literárních vztahů a interakcí ve Vídni přelomu 19. a 20. století s interkulturními a transnacionálními akcenty, 2) na poli politických dějin probíhal výzkum dějin parlamentarismu, politické kultury, státní správy a sociální mobility elit, a to jednak v delší časové perspektivě (od poloviny 19. století do druhé poloviny 20. století), jednak z komparativního hlediska a se zaměřením na podmínky a podoby politických transferů přes historické mezníky. V obou oblastech bylo využíváno metod digital humanities, členové oddělení se podíleli na rozvíjení databáze historické korespondence a databáze poslanců. 3) členové oddělení rovněž významně spolupracovali na edičním zpracování pamětí představitelů londýnského politického exilu Jozefa Davida a Ivo Ducháčka s cílem zveřejnit komentované edice neznámých pramenů, které otevrou další pohled nejen na politickou činnost, ale rovněž na každodenní život československé exilové reprezentace během druhé světové války.

• Oddělení moderních sociálních a kulturních dějin

Členové oddělení sledovali témata z kulturních a sociálních dějin, která odpovídají celkovému programovému a chronologickému zaměření ústavu. Tento výzkum je vymezen především časovým rámcem od druhé poloviny 19. století do druhé světové války. Pracovníci oddělení se zabývali otázkami politické kultury, každodennosti, sociálních a hospodářských politik, propagandy či loajalit, přičemž k analýzám využívali také vlastní databáze. Témata dále rozvíjeli v grantových úkolech, podíleli se na přípravě kritických edic pramenů (Hájková, Horák, Herc), angažovali se v edičních radách (Hájková, Jemelka, Kučera, Šmidrkal) a podíleli se na mezinárodních projektech (Kučera, Šmidrkal, Frankl). V limitech daných pandemií se rovněž účastnili konferencí, seminářů a tyto akce i organizovali. Neopomínají ani popularizaci vědy, kupř. výstava Masaryk na síti, vystoupení v médiích (Hájková, Herc, Jemelka, Horák, Kaucká). Jedním z důležitých a specifických oblastí je výzkum holokaustu (týmy Michala Frankla), v němž se využívá i zcela nových přístupů (příprava hybridních edic). V jednotlivých tématech oddělení úzce personálně spolupracuje s oddělením politických a intelektuálních dějin (především Korespondence TGM).

• Oddělení pro soupis a studium rukopisů

Oddělení pokračovalo v naplňování svého dlouhodobého úkolu, kterým je zpřístupňování rukopisů uložených na území ČR a rukopisných bohemik v zahraničí. V rámci úspěšně dokončeného projektu NAKI Knihověda.cz: Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800 došlo ke zpřístupnění Databáze rukopisů a bibliografie kodikologické literatury a

jejímu propojení s databázemi bohemikálních tisků v rámci nově vytvořeného portálu, který představuje novou platformu pro základní výzkum české knižní kultury. Formou tištěných katalogů byly zpřístupněny rukopisné zlomky Západočeského muzea v Plzni a iluminované rukopisné zlomky ze sbírek Národní galerie v Praze. V rámci projektových úkolů pokračovalo studium dalších kodikologických témat. Jednalo se zejména o studium hudebního repertoáru 15. století v Čechách a jeho recepci v novodobé české hudební kultuře, dále o studium rukopisů obsahujících díla Guillaumea de Machaut, která věnoval českému králi Janu Lucemburskému a jeho dceři Jitce-Boně. Výrazně pokročil také soupis iluminovaných rukopisů v muzeích na území Čech.

- **Oddělení dějin Akademie věd**

Pracovníci oddělení se soustředili na přípravu druhé svazku Dějin Československé akademie věd, který pokryje období 1963–1970. Zároveň probíhaly dokončovací práce na přípravě rozsáhlé závěrečné monografie k problematice habitů českých vědců 1918–1968 na příkladu dvou generací. Rozvíjel se i výzkum na poli dějin významných pracovišť AV ČR a jejich předchůdců (Ústav teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, Ústav termomechaniky AV ČR). Zároveň se rozeběhlo bádání týkající se osobnosti orientalisty Aloise Musila a počátků orientalistiky v Československu zejména na pozadí Musilovy korespondence s významnými osobnostmi československého veřejného života. Rozvinul se i výzkum na poli dějin výživy a stravování v českých zemích 1945–1970, který přinesl i několik dílčích studií připravených k publikaci v následujícím roce.

- **Oddělení osobních a historických fondů**

Oddělení osobních a historických fondů pečuje o fondy, které vznikly činností starších vědeckých společností, institucí a profesních spolků, existujících zpravidla do založení Československé akademie věd v roce 1952. Dále shromažďuje osobní archivní fondy významných vědeckých osobností a také sbírky (např. Umělecké sbírky). Po spojení s Oddělením Archiv Ústavu T. G. Masaryka pečuje také o archivní fondy T. G. Masaryka, E. Beneše, jejich rodinných příslušníků a fond Ústavu T. G. Masaryka. Svěřené archiválie jsou postupně zpracovávány a zpřístupňovány. Oddělení poskytuje informace a rešerše o fondech a z fondů, podílí se na vědecké, publikační a popularizační činnosti ústavu. Trvalým úkolem oddělení je vyhledávání a akvizice osobních fondů vědců (výběr archiválií mimo skartační řízení) a získávání pramenů pro oral history. V současné době probíhá mj. zpracování dvou velkých fondů - T. G. Masaryka a Zdeňka Nejedlého. Pokračuje skenování rozsáhlého fotoarchivu (Danešův fotoarchiv, fotoarchiv fondu T. G. Masaryk). Fotografie jsou evidovány v elektronickém katalogu a široké veřejnosti průběžně zpřístupňovány na webových stránkách ústavu.

- **Oddělení institucionálních fondů**

Oddělení se stejně jako v předchozích letech věnovalo zajišťování předarchivní péče a dohledu nad výkonem spisové služby na pracovištích Akademie věd ČR, stejně jako vedení evidence Národního archivního dědictví, do níž vedle archivních souborů trvale uložených v archivu začleňuje také archivní fondy a sbírky uložené na pracovištích Akademie věd ČR. Pokračovalo také zpracovávání a zpřístupňování archiválií spravovaných Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR, v. v. i. Pracovníci oddělení se rovněž podíleli na vědecké, publikační a popularizační činnosti ústavu. V roce 2020 bylo zahájeno jednání směřující k vybudování digitálního archivu v rámci Akademie věd ČR, jehož odborným garantem by byl Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i. Tyto snahy reagují na další fázi organizačních a legislativních změn v oblasti archivnictví, souvisejících s dlouhodobým procesem

elektronizace veřejné správy v České republice, resp. Evropské unii. Oddělení institucionálních fondů v této souvislosti připravilo metodické zázemí pro řešení problematiky elektronického skartačního řízení a digitální archivace v Akademii věd ČR.

c) Projekty vědy a výzkumu

Ústav byl v roce 2020 příjemcem či spolupříjemcem podpory na řešení těchto projektů:

Grantová agentura ČR

- č. GA20-01057S, *Přátelství v kontextu politických a literárních zápasů: Tomáš Garrigue Masaryk a Josef Svatopluk Machar*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, spolupříjemce: Památník národního písemnictví; řešitelka v MÚA AV ČR: PhDr. Helena Kokešová, Ph.D.
- č. GA20-17501S, *Dějiny výživy a stravování v českých zemích 1945–1970*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitel doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D.
- č. GA19-08819S, *Na cestě k dějinnému vrcholu? Vznik Československa v proměnách historiografie, 1918–1992/1993*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitel PhDr. Jan Hálek, Ph.D.
- č. GA19-08667S, *Ženy v české a československé vědě v první polovině 20. století*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; spolupříjemci: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta; Univerzita Karlova, Filozofická fakulta; řešitelka v MÚA AV ČR: PhDr. Marie Bahenská, Ph.D.
- č. GA19-00611S, *Iluminované rukopisy v muzeích na území Čech*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitel PhDr. Pavel Brodský, DSc.
- č. GA19-07473S, *Jan Lucemburský a Bona Lucemburská jako mecenáši Guillauma de Machaut. Intence a recepcce Machautova díla v historickém kontextu*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitelka Mgr. Jana Fantysová Matějková, Ph.D.
- č. GA19-20678S, *První poválečná generace českých astronomů, astrofyziků a matematiků. Interdisciplinární výzkum historie vědeckých sítí*; příjemce: Univerzita Karlova, Matematicko-fyzikální fakulta; spolupříjemci: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů; řešitel v MÚA AV ČR: Dr. phil. Tomáš Pavlíček, Ph.D.
- č. GA18-06264S, *Nalezen v překladu. Emil Saudek a židovsko-česko-německé interakce v „kreativním prostředí“ Vídně*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; spolupříjemce: Institut pro studium literatury; řešitelka v MÚA AV ČR: Mgr. Lucie Merhautová, Ph.D.
- č. GA18-16793S, *Občané země nikoho. Židovští uprchlíci a eroze občanství ve středovýchodní Evropě, 1935–1939*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitel Mgr. Michal Frankl, Ph.D.
- č. GA18-20451S, *Jaroslav Bidlo a Milada Paulová: zakladatelské osobnosti historické slavistiky v kontextu vývoje české vědy*, příjemce: Univerzita Karlova, Ústav dějin Univerzity Karlovy a archiv Univerzity Karlovy; spolupříjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitelka v MÚA AV ČR: PhDr. Daniela Brádrlová, Ph.D.

- č. GA18-02760S, *Inscenování politického exilu. Českoslovenští politici v Londýně za druhé světové války*, příjemce: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta; spolupříjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitel v MÚA AV ČR: Mgr. Richard Vašek, Ph.D.
- č. GA18-03921S, *Sociální otázka in situ: sociální politika průmyslových podniků v českých zemích. 1879–1914*, příjemce: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta; spolupříjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitel v MÚA AV ČR: Mgr. Svatopluk Herc
- č. GA18-02843S, *Nejisté mandáty. Volby a jejich legitimizace v českých zemích a Československu 1848–1939*, příjemce: Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická; spolupříjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitel v MÚA AV ČR: Mgr. Pavel Fabini
- EXPRO projekty, č. GX20-19463X, *Sociální mobilita elit ve střeoevropských regionech (1861–1926) a tranzice imperiálních zkušeností a struktur v národních státech*, příjemce: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta; spolupříjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitel v MÚA AV ČR: dr. Vlad Vasile Popovici
- EXPRO projekty, č. GX19-28306X, *Staré mýty, nová fakta: české země v centru hudebního dění 15. století*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; spolupříjemce: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta; řešitelka v MÚA AV ČR: doc. PhDr. Hana Vlhová-Wörner, Ph.D.

Technologická agentura ČR

- č. TL04000233, *Senioři – nositelé historické paměti 20. století: distanční vzdělávání třetího věku v historických vědách v éře pandemie COVID-19*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; řešitel: doc. PhDr. Martin Jemelka, Ph.D.
- č. TL01000366, *Integrace a segregace v prostoru města: dějiny holokaustu v Praze prostřednictvím mobilní webové aplikace*, příjemce: Institut Tereziánské iniciativy; spolupříjemci: DEEP VISION s. r. o.; Masarykův ústav a Archiv AV ČR; Multikulturální centrum Praha, z. s.; řešitel v MÚA AV ČR: Mgr. Michal Frankl, Ph.D.
- č. TL01000046, *Historylab: využití technologií k rozvoji historické gramotnosti*, příjemce: Ústav pro studium totalitních režimů; spolupříjemci: Masarykův ústav a Archiv AV ČR; Nakladatelství Fraus; Ústav pro soudobé dějiny AV ČR; České vysoké učení technické, Fakulta elektrotechnická; Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta; řešitel v MÚA AV ČR: Mgr. Michal Frankl, Ph.D.

Ministerstvo kultury: Program na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II)

- DG20P02OVV006, *HIKO – historické korespondenční síť. Alois Musil a počátky orientalistiky v Československu*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, spolupříjemci: Knihovna AV ČR, Památník národního písemnictví; řešitel v MÚA AV ČR: Mgr. Adéla Jünová Macková, Ph.D.
- DG18P02OVV026, *Mezinárodní korespondenční síť T. G. Masaryka a vznik Československa v roce 1918*, příjemce: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, spolupříjemce: Středisko společných činností AV ČR; řešitel v MÚA AV ČR: doc. PhDr. Martin Jemelka, Ph.D.

- DG18P02OVV025, *Vývoj moderní parlamentní kultury v českých zemích a Československu*, příjemce: Národní muzeum, spolupříjemci: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Ústav pro studium totalitních režimů; řešitel v MÚA AV ČR: PhDr. Luboš Velek, Ph.D.
- DG16P02H015, *Knihověda.cz: Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800*, hlavní příjemce: Knihovna AV ČR, spolupříjemci: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Národní knihovna ČR; řešitel v MÚA AV ČR: PhDr. Marta Hradilová, Ph.D.

European Research Council (ERC)

- ERC Consolidator Grant, ID 819461, *Unlikely refuge? Refugees and citizens in East-Central Europe in the 20th century (UnRef)*, řešitel Mgr. Michal Frankl, Ph.D.

Horizon 2020

- Horizon 2020, program H2020-EU.1.4.1.1., ID 871060, *European Holocaust Research Infrastructure Preparatory Phase (EHRI-PP)*, 1. 12. 2019 – 30. 11. 2022, řešitel v MÚA AV ČR: Mgr. Michal Frankl, Ph.D.
- Horizon 2020, program H2020-EU.1.4.1.2., ID 871111, *European Holocaust Research Infrastructure (EHRI-3)*, 1. 9. 2020 – 31. 8. 2024, řešitel v MÚA AV ČR: Mgr. Michal Frankl, Ph.D.

MÚA AV ČR se účastnil na těchto výzkumných programech Strategie AV21:

- Paměť v digitálním věku (MÚA AV ČR jako koordinující pracoviště, PhDr. Luboš Velek, Ph.D.),
- Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací,
- Formy a funkce komunikace.

d) Výsledky vědecké činnosti

Vzhledem k tomu, že vědecká činnost ústavu je rozsáhlá, uvádíme dále pouze vybrané významné výsledky doložené kvalitními publikacemi v prestižních časopisech a nakladatelstvích. U nejvýznamnějších z nich je připojena anotace v jazyce práce.

Odborné knihy (výběr):

- Adlgasser, F., Höbelt, L., Velek, L., Mikušek, E., Marek, P., Cibulka, P., Drašarová, E., Klečacký, M., Kalwoda, J. *Führer, Akteure hinter den Kulissen oder Tatenlos Zuschauende? Der deutsch-tschechische Ausgleich an der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert aus der Perspektive der Vertreter der Staats und Selbstverwaltung*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. Studie z moderních českých dějin, 4. ISBN 978-80-88304-22-7.

anotace: Der Sammelband enthält Beiträge sowohl von tschechischen als auch von österreichischen Historikern und ist in drei Teile gegliedert (Am Verhandlungstisch, An der Peripherie, Hinter den Kulissen). In den einzelnen Abhandlungen werden Persönlichkeiten präsentiert, die in den ersten zwei Jahrzehnten des 20. Jahrhunderts in die deutsch-tschechischen Ausgleichsverhandlungen involviert waren. Dabei wird nicht nur der Frage

nachgegangen, inwieweit die jeweiligen Akteure den Verhandlungsprozess beeinflussten, sondern es wird gleichermaßen untersucht, was für Beziehungen zwischen den Verhandlungsteilnehmern bestanden, welche Kommunikationsstrategien angewendet wurden und wie nach bestimmten Kompromissen gesucht wurde. Mit seinem biographischen und komparativen Ansatz sowie mit seinem Versuch, die Netzwerke zwischen den beteiligten Persönlichkeiten zu rekonstruieren, eröffnet der Sammelband eine völlig neue Perspektive auf das Thema der deutsch-tschechischen Ausgleichsverhandlungen.

- Brodský, P., Šumová, M. *Iluminované rukopisné zlomky z oblasti latinskej kultúry ve Sbírcce grafiky a kresby Národní galerie Praha*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. Studie o rukopisech. Monographia, 25. ISBN 978-80-88304-53-1.

anotace: Ve Sbírcce grafiky a kresby Národní galerie v Praze je uloženo 115 středověkých a raně novověkých rukopisných zlomků původem z různých zemí oblasti latinskej kultúry, ktoré byly doposud v odborné literatuře podchyceny nedostatečně. Speciální katalog iluminovaných zlomků zpracovaný na základě nového výzkumu je proto důležitým krokem ke zpřístupnění dosud nepřilíš známého ikonografického materiálu. Katalog byl vytvořen v souladu s požadavky soudobé kodikologie na popis vnějších i vnitřních znaků a vybaven obrazovou přílohou. Jako základní evidenční pomůcka umožní badatelům orientovat se v rozsáhlém fondu vyobrazení nejrůznějších námětů a může se tak stát východiskem práce nejen historiků, kodikologů a historiků umění, ale i odborníků v dalších vědeckých disciplínách, domácích i zahraničních, jimž slouží anglická sumarizující stať a ikonografický rejstřík.

- Brodský, P., Petr, S., Šedo, I. *Soupis rukopisných zlomků Západočeského muzea v Plzni*. Plzeň: Západočeské muzeum v Plzni, 2020. Fontes bibliothecarum Musei Plznensis, 6. ISBN 978-80-7247-171-3.
- Burianová, M., Černá, J., Fabini, P., Marešová, V., Stehlík, M., Šimek, V., Štěpánek, O., Volná, K. *Parlament!* Praha: Národní muzeum, 2020. ISBN 978-80-7036-655-4.
- Fabini, P., Velek, L. *Deníky Josefa Kalouska. I*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2020. Ego. Paměti, deníky, korespondence, 21. ISBN 978-80-7422-700-4.
- Hajdinová, E., Hájková, D., Helan, P., Caccamo, F., Jonová, J. *Československo a Svatý stolec. IV. Diplomatická korespondence a další dokumenty, 1928–1934. Výběrová edice*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. ISBN 978-80-88304-31-9.
- Hájková, D., Herc, S., Jindřišková, J. *Korespondence T. G. Masaryk – Velká Británie. Svazek I. (1881–1915)*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. Korespondence TGM. ISBN 978-80-88304-50-0.

anotace: Edice představuje písemnou komunikaci T. G. Masaryka se světem Britského impéria. Zahrnuje nejen korespondenty narozené ve Velké Británii a jejích dominiích, ale i ty, kteří se tam přestěhovali nebo kvůli své profesi strávili dlouhou dobu. Svazek I obsahuje dokumenty z let 1881–1915. Masaryk je autorem 42 dopisů z celkem 193 editovaných dokumentů, psaných převážně anglicky. Vydání osvětluje Masarykovy akademické, žurnalistické a náboženské vazby na anglosaský svět a je také kritickým příspěvkem k poznávání aktivit československého zahraničního odboje a českých krajanů v Anglii během první světové války.

- Hálek, J., Moskovič, B. *Fenomén Maffie. Český (domácí) protirakouský odboj v proměnách 20. století*. Praha: Academia, 2020. České moderní dějiny, 9. ISBN 978-80-200-3154-9.

anotace: Monografie, která je hlavním výstupem tříletého výzkumného projektu, představuje souhrnné zpracování jeho výsledků. Soustřeďuje se na otázku konstruování obrazu tzv. Maffie jako ústřední organizace protirakouského odboje a na jeho další vývoj a proměny v desetiletích následujících po první světové válce. Jedná se o téma téměř zcela opomíjené dosavadním historiografickým bádáním. Tematický a chronologický záběr monografie, jenž se koncentruje na období let 1918–1992/1993, umožňuje zachytit proměny paměti české protirakouské rezistence, stejně jako analyzovat konkrétní změny ve vnímání klíčových událostí let 1914–1918. Jednou z příloh monografie je stručný biografický slovník členů Maffie.

- Helan, P., Hajdinová, E. *Československo a Svatý stolec. V. Éra nuncia Pietra Ciriaciho*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. ISBN 978-80-88304-38-8.

anotace: Monografie analyzuje hlavní tendence ve vztazích mezi Svatým stolcem a Československem na počátku druhého desetiletí existence Československé republiky, kdy post apoštolského nuncia v Praze v letech 1928–1933, respektive 1934, zastával Pietro Ciriaci. Vychází z výsledků tříletého výzkumu ve vatikánských, českých a slovenských archivech a bezprostředně ji doplňují dvě současně vydané knižní edice dokumentů.

- Horák, P., Jemelka, M., Hájková, D., Kokešová, H., Doubek, V., Gleixner, J., Gecko, T. *TGM na síti. Vědec, novinář, politik a první prezident Československa prostřednictvím networkingu*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. ISBN 978-80-88304-40-1.
- Jemelka, M., Štofanič, J. *Víra a nevíra ve stínu továrních komínů. Náboženský život průmyslového dělnictva v českých zemích (1918–1938)*. Praha: Academia, 2020. České moderní dějiny, 10. ISBN 978-80-200-3153-2.

anotace: Publikace mapuje vývoj a proměny náboženského života průmyslového dělnictva v meziválečných českých zemích na příkladu čtyř průmyslových měst různé dominantní výrobní orientace – Jablonce nad Nisou, Kladna, Ostravy a Zlína. Autoři usilují o objasnění role tradičních i nových náboženských aktérů ve specifickém průmyslovém prostředí i o analýzu různorodých podob dělnické religiozity. Stranou jejich zájmu nezůstává ani formulování sociálního programu náboženskými společnostmi a komunitami a jejich hledání odpovědí na otázky o ideálním společenském uspořádání.

- Jemelka, M., Valenta, P., Cieslar, J. Š., Dolejský, M., Ratajová, J., Sekyrková, M., Vašková, L., Herc, S., Gecko, T., Kaucká, K. *Volby v Praze. Z dějin pražské volební kultury (1848–1945)*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2020. Ediční řada Centra střeoevropských studií, společného pracoviště vysoké školy CEVRO Institut, z. ú., a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i., 4. ISBN 978-80-7422-790-5.
- Jonáková, A. *Korespondence Ervína Špindlera s manželkou Marií*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2020. Ego. Paměti, deníky, korespondence, 25. ISBN 978-80-7422-766-0.

- Jůnová Macková, A., Jůn, L. *S diplomatem v Orientu. Miroslav Schubert: Pět let u pávího trunu (1927–1932)*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. ISBN 978-80-88304-13-5.
- Klečacký, M., Kahuda, J., Koblasa, P., Lutovská, P. *Slovník představitelů politické správy v Čechách v letech 1849–1918*. Praha: Národní archiv, 2020. ISBN 978-80-88304-18-0.

anotace: Biografický slovník představitelů politické správy v Čechách v letech 1849–1918 obsahuje biografická hesla všech rozhodujících činitelů této základní složky státní správy působících u politických úřadů I. a II. instance v Českém království. Do slovníku byli pojeti všichni šéfové okresních hejtmanství, resp. v letech 1855–1868, ať již v hodnosti okresního hejtmana, nebo i jen trvale pověřeni správou úřadu v nižší služební hodnosti, dále všichni vedoucí jednotlivých oddělení na českém místodržitelství (včetně přednostů odborných oddělení) a jejich nadřízení, tj. dvorní radové, místodržitelští viceprezidenti a samotní místodržitelé. Pro období po roce 1868 byla tato kritéria rozšířena nakonec na všechny politické úředníky zastávající VIII. a vyšší hodnostní třídu, které již opravňovaly k samostatnému vedení úřadu. Vedle ryze politických úřadů byli do slovníku zařazeni i vedoucí úředníci zemské školní rady jako přidruženého orgánu k místodržitelství (viceprezidenti zemské školní rady, ekonomičtí a administrativní referenti a zemští školní inspektoři) a jednotliví pražští policejní ředitelé jako přednostové policejního úřadu I. instance a místodržitelovi přímí podřízení. Každé heslo obsahuje nejen základní biografická data a údaje o nabytém vysokoškolském či alternativním vzdělání, ale především podrobný rozpis úřední kariéry s přesným vyznačením postupu v jednotlivých služebních hodnostech a rozepsáním jednotlivých míst (úřadů), na kterých dotyčný působil. Slovník může sloužit jako praktická pomůcka pro všechny, kteří se zabývají dějinami správy, či při své práci narazí na úřední rozhodnutí učiněná úřady a úředníky politické správy. Vzhledem k údajům o socioprofesionální postavení úřednických rodin může sloužit i jako pramen pro analýzu sociální mobility středních a vyšších středních vrstev stejně jako pomůcka pro genealogická badání či výzkum v oblasti nobilitací.

- Rychlík, J., Moskovič, B., Pelikán, J., Hladký, L., Kouba, M., Šístek, F., Stamova, M., Bobev, B., Mihaylova, A., Preshlenova, R., Konstantinova, Y., Peeva, K. *Mezi Terstem a Istanbulem. Balkánské národy ve 20. století*. Praha: Vyšehrad, 2020. ISBN 978-80-7601-252-3.
- Šustrová, R. *Zastřené počátky sociálního státu. Nacionalismus a sociální politika v Protektorátu Čechy a Morava*. Praha: Argo, 2020. Každodenní život, 76. ISBN 978-80-257-3280-9.

anotace: Autorka ve své práci řeší otázky sociálního zabezpečení v období Protektorátu Čechy a Morava. V analytických kapitolách zkoumá, jak Heydrichova politika „cukru a biče“ ovlivňovala distribuci důchodů a přídavek, jakým způsobem zasáhla dostupnost sociální a zdravotní péče, resp. fungování sociálního pojištění obyvatelstva v okupovaném prostoru Čech a Moravy. Na pozadí vzestupu českého a německého nacionalismu a formování se nové české státní ideologie ve 30. a 40. letech 20. století se rovněž zabývá systémem, institucemi a nástroji, které vytvářely sociálně ochranný rámec péče o české a německé obyvatelstvo v protektorátu. Na příkladech politiky práce, zdraví a rodiny definuje dva základní znaky státního sociálního systému v protektorátu:

princip rasismu a princip segregace péče podle národní příslušnosti. Dané téma pak Šustrová zasazuje do širší problematiky kolaborace, legitimacy režimu a české národní ideologie.

- Vodička, O. *Dy kunst gelopt vor ritter und knechten. Analyza, edice a překlad tzv. kodexu Wallerstein, části A a B (UB Augsburg, Cod. I.6.4^o 2, fol. 1r–74v)*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. Studie o rukopisech. Monographia, 23. ISBN 978-80-88304-44-9.

anotace: Předkládaná publikace je prvním českojazyčným vědeckým zpřístupněním pozdně středověké souborové příručky (Fechtbuch), a zároveň i pokusem o její zasazení do dobového kulturního kontextu. Takzvaný kodex Wallerstein, známý rovněž jako „von Baumans Fechtbuch“, představuje unikátní německý (bavorský) rukopis ze sedmdesátých let 15. století. Jedná se o nejstarší úspěšný pokus o sestavení kompilátu, který popisuje nauku o neozbrojeném zápasu a o boji různými zbraněmi pomocí ilustrací a zároveň i relativně rozsáhlého komentáře.

Kapitoly v odborných knihách (výběr):

- Frankl, M., Koeltzsch, I., Niedhammer, M. Plötzlich Tschechoslowaken, 1917–1938. In: ČAPKOVÁ, K., KIEVAL, H. J., eds. *Zwischen Prag und Nikolsburg. Jüdisches Leben in den böhmischen Ländern*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2020, s. 209–264. Veröffentlichungen des Collegium Carolinum, 140. ISBN 978-3-525-36427-7.

anotace: Das Kapitel widmet sich der jüdischen Geschichte im tschechoslowakischen Nationalstaat, 1918–1938. Die Autoren analysieren die Entwicklung der Organisationsstrukturen der jüdischen Gemeinden, die Änderungen in jüdischen Kultur und Identität, sowie auch der antijüdischen Gewalt und Propaganda. Zugleich wird auch die tschechoslowakische Politik den jüdischen Flüchtlingen gegenüber untersucht.

- Frankl, M., Koeltzsch, I., Niedhammer, M. Umstrittene Gleichberechtigung. Juden in den böhmischen Ländern zwischen 1861 und 1917. In: ČAPKOVÁ, K., KIEVAL, H. J., eds. *Zwischen Prag und Nikolsburg. Jüdisches Leben in den böhmischen Ländern*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2020, s. 161–208. Veröffentlichungen des Collegium Carolinum, 140. ISBN 978-3-525-36427-7.

anotace: Das Kapitel bietet eine Übersicht über die Geschichte der Jüdinnen und Juden in den Böhmisches Ländern im Zeitalter der Emanzipation und im Ersten Weltkrieg. Die Autoren analysieren die Änderungen in den räumlichen Strukturen, im religiösen Leben, in populären Kultur sowie im Alltag. Sie widmen sich der Teilnahme der Juden am politischen und sozialen Leben sowie dem Aufstieg der nationalistischen und antisemitischen Propaganda.

- Hájková, D. Remembering Franz Ferdinand and Sarajevo in interwar Czechoslovakia. In: CORNWALL, M., ed. *Sarajevo 1914. Sparking the First World War*. London: Bloomsbury Academic, 2020, s. 274–291. ISBN 978-1-3500-9321-8.
- Hradilová, M. Rukopis nebo tisk? Proměny knižního fondu klášterních knihoven po nástupu knihtisku na příkladu českokrumlovského minoritského kláštera. In: HRADILOVÁ, M., JELÍNKOVÁ, A., VESELÁ, L., eds. *Paralelní existence. Rukopisy a tisky v českých zemích raného novověku*. Praha: Academia, 2020, s. 189–200. Knižní kultura, 2. ISBN 978-80-200-3128-0.

- Hrdinová, M. Rukopisné a/nebo tištěné erbovníky? Možnosti a limity zobrazování erbů prostřednictvím nového média v 15. a 16. století. In: HRADILOVÁ, M., JELÍNKOVÁ, A., VESELÁ, L., eds. *Paralelní existence. Rukopisy a tisky v českých zemích raného novověku*. Praha: Academia, 2020, s. 248-264. Knižní kultura, 2. ISBN 978-80-200-3128-0.
- Klečacký, M. Im Dienste des neuen Staates? Beamtenkarriere im Prozess des Aufbaus der tschechoslowakischen Staatsverwaltung 1918–1920. In: BECKER, P., GARSTENAUER, T., HELFERT, V., MEGNER, K., STEINER, G., STOCKINGER, T., eds. *Hofratsdämmerung? Verwaltung und ihr Personal in den Nachfolgestaaten der Habsburgermonarchie 1918 bis 1920*. Wien: Böhlau, 2020, s. 137-153. Veröffentlichungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung, 75. ISBN 978-3-205-21152-5.

anotace: Der Beitrag beschäftigt sich mit dem Prozess der Übernahme der österreichischen politischen Verwaltung durch die tschechoslowakische Republik 1918 bis 1920. Er behandelt einerseits die personellen Aspekte am Beispiel der Vorstände der Bezirkshauptmannschaften (die politischen Bezirksverwaltungen) im Vergleich zwischen Böhmen und Mähren, andererseits das Vorgehen der Prager Regierung beim Aufbau der Staatsverwaltung in der Slowakei. Im Fokus des Artikels steht also die Frage, wie der Nationalstaat der Tschechen und Slowaken mit dem österreichischen Verwaltungserbe sowohl auf der lokalen Ebene als auch im Milieu der Zentralbehörden in Prag umging.

- Malínská, J., Bahenská, M. Vzděláním k politice aneb Cesta žen k občanským a politickým právům. In: BENKO, J., DUDEKOVÁ KOVÁČOVÁ, G., eds. *„S ľudom a pre ľud“. Cesty k demokracii na Slovensku za monarchie a prvej republiky*. Bratislava: Historický ústav SAV, 2020, s. 235-276. ISBN 978-80-224-1866-9.
- Merhautová, L. „Er war ein Dichter, den wir sehr geliebt...“ Otokar Fischer und Hugo von Hofmannsthal vor dem Ersten Weltkrieg. In: PETRBOK, V., STAŠKOVÁ, A., ZBYTOVSKÝ, Š., eds. *Otokar Fischer (1883–1938). Ein Prager Intellektueller zwischen Dichtung und Wissenschaft*. Wien: Böhlau Verlag, 2020, s. 427-464. Intellektuelles Prag im 19. und 20. Jahrhundert, 15. ISBN 978-3-412-51799-1.

anotace: Die Studie fasst die tschechische Rezeption des Werkes von Hugo von Hofmannsthal in der Vorkriegszeit zusammen, betont wird dabei die besondere Position des jungen Kritikers und Germanisten Otokar Fischer, der auch zwei lyrische Dramen von Hofmannsthal übersetzte – „Sobeidas Hochzeit“ und „Der Tor und der Tod“.

Příspěvky v konferenčních sbornících (výběr):

- Franc, M. An Academy of Sciences in Prague? Purkyně's Akademia and Josef Hlávka's Emperor Franz Josef Czech Academy for Sciences, Literature, and Arts. In: AREND, J., ed. *Science and Empire in Eastern Europe. Imperial Russia and the Habsburg Monarchy in the 19th Century*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2020, s. 23-42. Bad Wiesseer Tagungen, 38. ISBN 978-3-525-31074-8.
- Franc, M. Vybrané problémy jakosti potravin v letech 1950–1970. In: ŠKORPILOVÁ, T., RAJCHL, A., eds. *1. ročník konference Food technology, food quality. Nové trendy v úchově potravin. Sborník příspěvků*. Praha: Ústav konzervace potravin, VŠCHT, 2020, s. 22-35. ISBN 978-80-7592-061-4. Dostupné z:

<https://ukp.vscht.cz/files/uzel/0052310/0001~~C07KL8o7vDZbwcjAyAAA.pdf?redirected>

anotace: Studie se věnuje třem důležitým problémům jakosti potravin v Československu v letech 1950–1970. Nejprve se soustřeďuje na problematiku potravinových náhražek, které se rozšířily především v období 2. světové války a těsně po ní. Druhým tématem studie je krize systému jakostních norem na počátku šedesátých let 20. století, kdy z úsporných důvodů došlo k povolení četných odchylek od stanoveného složení i technologie výroby potravin. Mohutná vlna výjimek z norem rozvrátila celý systém udržování standardní jakosti potravin a její následky se odstraňovaly jen velmi obtížně.

- Hrdinová, M. Hodvábne a papierové mortuáriá zo zbierky Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici – možnosti a limity výskumu. In: ROHÁČEK, J., ed. *Epigraphica & Sepulcralia 9. Fórum epigrafických a sepulkrálních studií*. Praha: Artefactum, 2020, s. 207-237. ISBN 978-80-88283-43-0. ISSN 2336-3363.

anotace: Rozbor rozsiahlej zbierky pohrebných štítov maľovaných na textilnom alebo papierovom podklade pochádzajúcej zo Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici (203 kusov z rokov 1700-1933), jej porovnanie s ostatnými zbierkami zo Slovenska, Maďarska, Rakúska alebo Čiech a prepojenie s výsledkami výskumu ikonografických a archívnych prameňov prispeli k rekonštrukcii, akým spôsobom, v akom množstve a kvalite a na ktorých miestach bola táto funerálna dekorácia využívaná. Okrem identifikácie zosnulých plnili papierové a textilné pohrebné štíty funkciu médií, ktoré rozširovalo reprezentačnú a komemoratívnu funkciu sepulkrálií z priestoru kostola medzi širokú verejnosť. Analýza umožňuje hlbšie pochopiť dobové zvyky a vývojové tendencie pohrebnej kultúry od pompézneho a smrťou fascinovaného baroka po „triezve“ a umiernené časy začiatku 20. storočia.

- Klement, M. Sokol-Vereine der ausgewanderten Tschechen in Amerika – Vereine „guter Tschechen“ oder „guter Amerikaner“? In: KRÜGER, M., HOFFMANN, A., eds. *Sportgeschichte in Deutschland. Herausforderungen und internationale Perspektiven*. Wiesbaden: Springer, 2020, s. 3-33. Bildung und Sport, 22. ISBN 978-3-658-27821-2. Dostupné z: [doi: 10.1007/978-3-658-27822-9_1](https://doi.org/10.1007/978-3-658-27822-9_1)
- Petr, S. Bericht über die Tätigkeit der Rosenkranzbruderschaft und die Form des Gebets des Mariensalters in einer Handschrift aus dem Saazer Museum. In: KUSOVÁ, J., ed. *Germanistik zwischen Mittelalter und Gegenwart. Festschrift für Václav Bok zum 80. Geburtstag*. Wien: Praesens, 2020, s. 181-197. ISBN 978-3-7069-1059-0.

anotace: Der Beitrag erschließt den Text, der auf dem Spiegel des hinteren Deckels der spätmittelalterlichen Handschrift, Signatur HK 902, Zuwachsnummer 37/2003 eingeklebt ist, welche in Regionalmuseum Karel Alois Polánek in Saaz aufbewahrt wird. Der Text beschreibt die Geschichte der Rosenkranzbruderschaft nach ihrer Reform durch den Dominikaner Alanus de Rupe in der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts. Er enthält ebenfalls eine Anleitung, wie man richtig den Mariensalters beten soll, und führt die Vorteile an, die das Einhalten der entsprechenden Regeln mit sich bringt. Der Text wurde 1478 auf Deutsch geschrieben und seine Entstehung kann ins deutsch-böhmische Grenzgebiet, nach Nordwestböhmen bzw. Bayern lokalisiert werden.

Články v recenzovaných periodikách (výběr):

- Franc, M. Physicians, Technologists, Economists and Politicians: Nutritional Policy and Conflicts in Czech Lands in 1948–70. *Food and History*. 2020, **18**(1/2), 27-48. ISSN 1780-3187. Dostupné z: [doi: 10.1484/J.FOOD.5.122028](https://doi.org/10.1484/J.FOOD.5.122028).
- Frankl, M. Citizenship of No Man's Land? Jewish Refugee Relief in Zbąszyń and East-Central Europe, 1938–1939. S: *I.M.O.N - Shoah: Intervention. Methods. Documentation*. 2020, **8**(2), 37-49. E-ISSN 2408-9192. Dostupné z: [doi: 10.23777/SN.0220/ART_MFRA01](https://doi.org/10.23777/SN.0220/ART_MFRA01).
- Hanyš, M. Reflexe antisemitismu v meziválečných prózách Egona Hostovského. *Česká literatura*. 2020, **68**(5), 535-550. ISSN 0009-0468. Dostupné z: <https://kramerius.lib.cas.cz/uuid/uuid:d301b11d-71ad-4ed5-8821-4a36612ad240>
- Herc, S. Welfare kapitalismus: koncepty a motivace podnikatelů při řešení sociální otázky, 1900–1930. *Historická sociologie*. 2020, **12**(1), 87-106. ISSN 1804-0616. Dostupné z: [doi: 10.14712/23363525.2020.6](https://doi.org/10.14712/23363525.2020.6).
- Holzer, G., Kokešová, H. Adolf Lorenz und Tomáš Garrigue Masaryk – eine außergewöhnliche Begegnung. *Wiener Medizinische Wochenschrift*. 2020, **170**(9/10), 238-245. ISSN 0043-5341. Dostupné z: [doi: 10.1007/s10354-019-00733-1](https://doi.org/10.1007/s10354-019-00733-1).

anotace: Adolf Lorenz, der Begründer der Orthopädie in Österreich und Vater des späteren Nobelpreisträgers Konrad Lorenz, und der Gründer und erste Präsident der tschechoslowakischen Republik, Tomáš G. Masaryk, standen in Kontakt miteinander. In den siebziger und achtziger Jahren des 19. Jahrhunderts studierten beide an der Universität Wien: der um vier Jahre ältere Masaryk Philosophie und Lorenz Medizin. Die ersten Treffen fanden im Seziersaal des Anatomischen Institutes statt. Ihnen beiden gelangen (wissenschaftliche) Karrieren und sie wurden prominente Persönlichkeiten. Fast 40 Jahre nach der ersten zufälligen Begegnung erinnerte sich Lorenz an seinen ehemaligen Schüler, inzwischen Präsident der tschechoslowakischen Republik, und nahm mit ihm Briefkontakt auf. Die im Masaryk-Institut in Prag aufbewahrte Korrespondenz soll hier vorgestellt werden.

- Horák, P. Veřejná shromáždění a státní moc (První máje v českých zemích 1918–1938). *Český časopis historický*. 2020, **118**(2), 388-415. ISSN 0862-6111.

anotace: Tento příspěvek se zabývá přístupem státní moci k veřejným shromážděním v meziválečném Československu. Klade si otázku, co považovaly státně-politické autority za hranici veřejného pořádku, kterou nebylo možno na politických manifestacích překročit. Za druhé se příspěvek soustředí na otázku, kdo ve struktuře politické správy přístup k veřejným shromážděním určoval. Problematika je sledována v rámci manifestační kultury Prvních májů. Tento svátek nabízí vymezené pole, na kterém lze studovat způsoby, jakými meziválečný stát a jeho aparát politické správy hledal v praxi poměr mezi zaručením občanských svobod (shromažďovací či svobody projevu) a ochranou státní autority.

- Jindřišková, J. Román Umdlené duše a problém moderního člověka. Korespondence T. G. Masaryka a Arneho Garborga. *Práce z dějin Akademie věd*. 2020, **12**(2), 17-48. ISSN 1803-9448.

- Jůnová Macková, A. Alois Musil and the Oriental studies fellowships in the 1920s. *Annals of the Náprstek Museum*. 2020, **41**(2), 3-15. ISSN 0231-844X. Dostupné z: [doi: 10.37520/anpm.2020.004](https://doi.org/10.37520/anpm.2020.004).
- Jůnová Macková, A. The Origins of the Czechoslovak Oriental Languages School: The Oriental Institute in Prague during the Second World War. *Central Europe*. 2020, **18**(2), 74-88. ISSN 1479-0963. Dostupné z: [doi: 10.1080/14790963.2020.1897394](https://doi.org/10.1080/14790963.2020.1897394)

anotace: During the Second World War the Oriental Institute played an important role in the history of Czechoslovak Oriental studies. It primarily took the credit for maintaining the continuity of Oriental studies, particularly modern oriental languages, after the Czech-language universities in the Protectorate were closed down in November 1939. The survival and functioning of the institute in this difficult period, along with the particular way it was funded (by grants from the Ministry of Education) is the general focus of this article. In particular, it will clarify the status of this state social-sciences institute, its scope of operation, the changes in its administration the creation of language courses covering most of modern oriental languages. In addition, it will examine the funding for Orientalists when the younger generation of Orientalists in particular found themselves in difficult economic circumstances caused by the burden of war.

- Kaucká, K. Osudy velkostatkářských archivů a historických kolekcí při první pozemkové reformě (1918–1938). *Paginae historiae*. 2020, **28**(1), 94-104. ISSN 1211-9768.
- Klečacký, M. „Krvavá lázeň v Kraslicích.“ Tragické vyústění jedné demonstrace v životě jednotlivce, obce a státu. *Moderní dějiny*. 2020, **28**(2), 123-140. ISSN 1210-6860.
- Klečacký, M. A Municipality Against the State. Power Relations between State and Local Self-government Representatives, based on the Example of Bohemia at the Turn of the Nineteenth Century. *Acta Poloniae Historica*. 2020, **121**([0]), 121-141. ISSN 0001-6829. Dostupné z: [doi: 10.12775/APH.2020.121.06](https://doi.org/10.12775/APH.2020.121.06).

anotace: The paper is a case study of relations between the agents of self-government and the state administration as representatives of the local elite in the milieu of a small town in central Bohemia. Set in the context of the political crisis in the 1890s and at the beginning of the twentieth century, it follows the power relations and the struggle of self-government bodies against the district captain (representing the central government), as well as the efforts of the state to force the local elite to respect the state authority and to arrange for proper operation of the public administration.

- Klement, M., Mauserová, R. Image města Doksy v první polovině 20. století. *Národopisná revue*. 2020, **30**(2), 99-111. ISSN 0862-8351. E-ISSN 2570-9437. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r2-2020.pdf>
- Králová, M. Music of Festive Days in 18th Century Český Krumlov. Depiction of Festivities in an 18th Century Monastic Chronicle. *Theatrum historiae*. 2020, **26**([2]), 1-20. ISSN 1802-2502.

anotace: The principal and yet unpublished source for this study, the chronicle *Liber magistralis I-V*, was led by the Minorite friars in Český Krumlov between the years 1678 and 1948. The chronicle entries illuminate in detail the course and form of extraordinary days in this renowned South Bohemian town, including the festive events connected with the prominent noble family of

Schwarzenbergs. The article is primarily focused on 500 chronicle pages written in the course of 26 years by the highly educated superior Hyacinth Sperl (1726-1750). Sperl described not only the festivities held in the Krumlov friary itself but also the castle and municipal feasts in which he participated. The superior was very attentive to musical affairs in his surroundings which he did not hesitate to depict colourfully within the monastic chronicle. On this basis, the content and settings of Schwarzenberg birthdays, magnificent triumphal entries, or municipal pilgrimage feasts can be reconstructed. To get a comprehensive image of noble musical activities, this research also draws on preserved Schwarzenberg personal correspondence. The forms of music and liturgy used in Český Krumlov during this era apparently followed Viennese Imperial patterns in various aspects. As there is no relevant literature addressing the topic of music relations between the Minorite Order and a noble family in the Habsburg hereditary lands in the 18th century, this study presents a unique illustration of such interconnection.

- Králová, M. Významné dny v životě obyvatel a příznivců českokrumlovského konventu minoritů mezi lety 1726-50. *Historica Olomucensia. Sborník prací historických*. 2020, **59**([0]), 91-101. ISSN 1803-9561.
- Kučera, R., Leidinger, H. Challenges for Science, Threats to the Nation. Austrian and Czech War Neurotics as Examples of a Transnational History of Trauma (1914–1938). *Zeitgeschichte*. 2020, **47**(1), 15-32. ISSN 0256-5250. Dostupné z: [doi: 10.14220/zsch.2020.47.1.15](https://doi.org/10.14220/zsch.2020.47.1.15).

anotace: The article deals with the scholarly and popular treatment of war-related mental disorders in interwar Austria and Czechoslovakia. It follows the psychiatric discourse on this issue, as well as broader discussions related to interwar social provisioning for the war disabled. It shows that, despite the different outcomes of the war for the two states, similarities prevailed. In both countries, medical experts observed neurotic soldiers with suspicion and did not view them through the prism of medicine, but in relation to the financial constraints pertaining in the period of post-war reconstruction. Hence, war-related neurotic disorders became the object of exclusionary welfare provisions rather than of psychiatric care. In both countries, the veterans were pushed to the margins of the respective welfare systems and they were often publicly stigmatized as unnecessarily complicating post-war reconstruction. Later in the interwar period, war-related neurotic disorders were placed within a nationalizing framework in both states, which regarded the neurotic ex-servicemen as endangering the nation or as a potential problem for future military mobilization. The discourse of degeneration enabled both countries to cast out those with neurotic disorders from the nation and thus to portray affected veterans as a “danger” to the national community.

- Květová, M., Tošnerová, M. Morové epidemie v českých raně novověkých městech optikou narativních pramenů. *Opera historica*. 2020, **21**(2), 153-169. ISSN 1805-790X. Dostupné z: <https://www.opera-historica.com/2020/opera-historica-21-2020-2/>
- Martinovská, S. Přátelství, které přispělo ke vzniku Československa. Edice korespondence Charlese R. Cranea a T. G. Masaryka. *Práce z dějin Akademie věd*. 2020, **12**(2), 64-102. ISSN 1803-9448. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11104/0314416>

- Merhautová, L. Wer sind „Prager Dichter“? Nationale und interkulturelle Bestimmungen der literarischen Moderne in Beziehung zu Prag im Fin de siècle. *Études Germaniques*. 2020, **75**(1), 89-106. ISSN 0014-2115. Dostupné z: [doi: 10.3917/eger.297.0089](https://doi.org/10.3917/eger.297.0089).

anotace: Die Studie versteht den Begriff der „Prager Moderne“ als Perspektive für Erforschung der interkulturellen Beziehungen auf dem mehrsprachigen literarischen Feld der modernen Literatur der Jahrhundertwende. Sie bezieht sich auf die ersten Bestimmungen der literarischen Moderne in Bezug zu Prag im öffentlichen Raum, weiter in der Literaturkritik und in der Übersetzung. Im ersten Teil wird ein „Prager Literatur Abend“ vorgestellt, der von der jungen deutschsprachigen Autoren im Mai 1897 organisiert wurde und an dem auch Proben der tschechischen Lyrik in Übersetzung vorgetragen wurden. Das zweite Teil widmet sich den Ansichten des bedeutenden tschechischen Kritikers und Herausgebers der Zeitschrift *Moderní revue* (1894-1925) Arnošt Procházka auf die jungen deutschsprachigen Autoren aus Prag und auf die deutsch-tschechische literarische Interaktion. Das letzte Kapitel konzentriert sich auf die Vertreter der Gruppe Jung-Prag (u. a. Oskar Wiener, Paul Leppin) als Beiträger der Zeitschrift *Die Gesellschaft* im Kontext der Heimatkunstbewegung.

- Šmidrkal, V. The Defeated in Victorious State: Veterans of the Austro-Hungarian Army in the Bohemian Lands and Their (Re)mobilization in the 1930s. *Zeitgeschichte*. 2020, **47**(1), 81-105. ISSN 0256-5250. Dostupné z: [doi: 10.14220/zsch.2020.47.1.81](https://doi.org/10.14220/zsch.2020.47.1.81).

anotace: This article focuses on organized veterans who had fought in the Habsburg army during World War One and their (re)mobilization in Czechoslovakia in the 1930s. While the state enabled “defeated” veterans to set up various associations that mirrored different interpretations of their war experiences, it was not willing to include them in its policy towards veterans, which gave preference to exsoldiers who had volunteered for the victorious pro-Entente armies. In the late 1930s, the state additionally recognized volunteers from the post-1918 borderland wars as a new group of veterans with special status. It also brought together Czech veterans from the Austro-Hungarian Army into a central organization as “reservists and ex-soldiers” of the Czechoslovak Army. No matter how diversified German veterans in the Bohemian lands were in practice, they were mistrusted by both the state and most Czech veterans. Hence, German veterans were eventually left open to political instrumentalization by the Sudeten German Party, which used them to gain support for its irredentist policy in 1938. This internal problem of Czechoslovak veterans’ politics became internationalized by the fascist-dominated Comité International Permanent (CIP), which sought to overcome the unequal treatment of Czech and German veterans by using the fascist myth of the frontline soldier as a shorthand for criticising Czechoslovak statehood.

- Štofanič, J. Masarykov kult na Slovensku? Vznik Československa a formovanie republikánskeho naratívu vo verejnom priestore. *Kultúrne dejiny*. 2020, **11**(Suppl. 2020), 280-293. ISSN 1338-2209.

anotace: Článok sa venuje rezonancii osobnosti prvého československého prezidenta T. G. Masaryka na Slovensku. Zameriava sa na vytváranie jeho obrazu prostredníctvom osláv narodenín, oficiálnych prezidentských návštev, letných pobytov na Slovensku a jeho monumentalizácie vo verejnom priestore v podobe pomníkov a búst. Štúdiá zdôrazňujú kontinuitu v reprezentácii medzi

cisárom Františkom Jozefom a T. G. Masarykom, najmä v oblasti osláv narodenín. Oslavy Masarykových narodenín sú chápané ako mimoriadne užitočný nástroj, ktorým sa slovenská spoločnosť zoznamovala s T. G. Masarykom. Štúdia venuje špeciálnu pozornosť prvej oficiálnej prezidentskej návšteve Slovenska v septembri 1921. Ukazuje rôzne postoje osobností politického a kultúrneho života, vyjadrené v uvítacích prejavoch a novinových článkoch. Analyzuje organizáciu Masarykovej oficiálnej cesty a reakcie slovenských politických predstaviteľov i širokej verejnosti. Pozornosť sa venuje aj vytváraniu historickej pamäte spojenej s Masarykom a jej transformácie v slovenskom verejnom priestore. Štúdia rozlišuje tri dôležité typy Masarykových pamätníkov a zameriava sa na sochy a busty postavené v medzivojnovom období na území Slovenska (Nitra, Prešov, Košice).

- Štofanič, J. Paternalisme industriel – jedna z odpovedí na sociálnu otázku. *Historická sociologie*. 2020, **12**(1), 121-130. ISSN 1804-0616. Dostupné z: [doi: 10.14712/23363525.2020.8](https://doi.org/10.14712/23363525.2020.8).
- Šustrová, R. The Struggle for Respect: The State, World War One Veterans, and Social Welfare Policy in Interwar Czechoslovakia. *Zeitgeschichte*. 2020, **47**(1), 107-134. ISSN 0256-5250. Dostupné z: [doi: 10.14220/zsch.2020.47.1.107](https://doi.org/10.14220/zsch.2020.47.1.107).

anotace: The article focuses on Czechoslovakia's social policies towards veterans, with regard to both the extent and the form of provision. Upon returning to their homeland, World War One veterans became one of the key subjects of social welfare policy in the post-war European order. Czechoslovakia started to develop its veterans' social welfare legislation straight after the end of the conflict. From the Czechoslovak government's point of view, only legionnaires, war invalids, and professional soldiers, together with their relatives and surviving family members, constituted worthy recipients of social welfare. The ideological basis for this policy became "politically desired heroism", which helped to define what comprised a rightful entitlement to social provision. While the state strove to find a balance between veterans' wartime achievements and social welfare benefits, the veterans formulated multiple criticisms of the existing welfare system and repeatedly expressed their dissatisfaction with it. The author outlines four basic types of political activism among World War One veterans in the Bohemian territories. The article raises the question as to what and how much, the state was willing to offer veterans, as well as examining who was entitled to get support and why.

- Těšínská, E., Jünová Macková, A. Korespondence Jindřicha Bačkovského a Vladimíra Vanda z let 1946-1948 jako historický pramen k organizaci fyzikálního výzkumu v poválečném Československu. *Práce z dějin Akademie věd*. 2020, **12**(2), 103-179. ISSN 1803-9448.

anotace: V kontextu s organizací fyzikálního výzkumu v poválečném Československu příspěvek zpřístupňuje a komentuje zlomek korespondence z let 1946–1948 dvou československých fyziků, vrstevníků a před druhou světovou válkou spolupracovníků ve Fyzikálním výzkumu Škodových závodů v Praze, Jindřicha Bačkovského (1912–2000) a ve Velké Británii působícího Vladimíra Vanda (1911–1968). Příspěvek zahrnuje historický úvod a edici 18 položek korespondence dochované v osobním fondu J. Bačkovského v Masarykově ústavu a Archivu AV ČR v Praze.

- Velek, L. *Finis Austriae? Nachdenken der Tschechen über die Gestalt der Habsburgermonarchie im 19. und am Anfang des 20. Jahrhunderts.* *Donauraum*. 2020, 60(3), 41-58. ISSN 0012-5415. Dostupné z: [doi: 10.7767/dedo.2020.60.3.41](https://doi.org/10.7767/dedo.2020.60.3.41).
- Vodička, O. *Sedlečtí cisterciáci v exilu za husitských válek.* *Středočeský sborník historický*. 2020, 45/2019(1/2), 13-33. ISSN 0585-4172.

anotace: Studie na základě literatury a archivního výzkumu rekonstruuje osudy sedleckého konventu v exilu za husitských válek a komplikovaný návrat cisterciáků do vyrabovaného opatství. Nově objevené prameny umožnily odkrýt detaily odchodu mnichů a zabezpečení jejich cenného mobiliáře, který byl rozdělen, druhotně přesouván, zastavován a prodáván. Komparace těchto pramenů s již známými dokumenty ohledně návratu cenností a knihovny pak umožnila reinterpretovat a zpřesnit informace o tomto zdlouhavém procesu.

Vzhledem k nařízením proti šíření virové nákazy COVID-19, omezujícím cestování a shromažďování osob, bylo zrušeno konání některých plánovaných akcí. Část z nich se bude konat v náhradních termínech v roce 2021, jiné proběhly v distančním režimu formou on-line.

Pracoviště i přes omezení daná pandemií Covid-19 během roku 2020 zorganizovalo či spoluorganizovalo následující konference, workshopy, přednášky:

- Konference *Josef Dürich, zapomenutý vítěz* (17. 9. 2020, ve spolupráci s Muzeem Mladoboleslava)
- Online konference *Knihověda.cz. Česká knižní kultura do roku 1800 online* (26. 10. 2020, ve spolupráci s Knihovnou AV ČR a Národní knihovnou České republiky)
- Online konference *Political and Administrative Elites in Europe. Theory and Practice in Historical Perspective* (10. – 12. 11. 2020, ve spolupráci s Katedrou demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy)
- Online konference *Rhythm in Music and the Arts in the Late Middle Ages* (16. 11. – 18. 11. 2020, ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy)
- Cyklus přednášek a workshopů *Digital Humanities in Early Music Research I*
- Cyklus přednášek *Seminar in Jewish History*
- Cyklus přednášek *Výzkumné semináře MÚA AV ČR (jaro 2020, podzim 2020)*

V oblasti popularizace se pracovníci ústavu zaměřili na přípravu dvou rozsáhlých výstav, které reflektovaly vybraná výzkumná témata pracoviště:

- *Za volební právo žen!* (28. 2. 2020 – 31. 12. 2021, ve spolupráci s Národním muzeem)
- *TGM na síti. Vědec, novinář, politik a první prezident Československa prostřednictvím networkingu* (1. 6. – 31. 7. 2020, ve spolupráci se Střediskem společných činností AV ČR)

Popularizační činnost obsahovala rovněž pravidelné vystupování pracovníků ústavu v elektronických médiích, příspěvky a komentáře v médiích tištěných, přednáškovou činnost pro školy, spolky a různé zájmové organizace i veřejné prezentace knižních výstupů vědecké

práce. Pracoviště během roku 2020 rovněž pokračovalo ve vydávání tří odborných recenzovaných periodik: *Střed – Časopis pro mezioborová studia střední Evropy*, *Práce z dějin Akademie věd*, *Studie o rukopisech*.

IV. Hodnocení další a jiné činnosti:

V rámci jiné činnosti byla pro firmu Good Sailors, s. r. o., realizována dvě prezenční školení v oblasti teorie a praxe spisové služby. Týž zadavatel pořídil audiovizuální záznam výkladu jako materiál pro distanční formu školení.

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření; zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce:

V roce 2019 nebyla uložena žádná opatření k odstranění nedostatků v hospodaření. Hospodaření v roce 2020 tak probíhalo v běžném rámci definovaném příslušnými normami a vnitřním kontrolním systémem.

VI. Stanoviska dozorčí rady:

Nebyla vydána. Činnost dozorčí rady uvedena v bodě I. c).

VII. Informace požadované zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví:

a) O skutečnostech, které nastaly až po rozvahovém dni a jsou významné pro naplnění účelu výroční zprávy:

Viz Příloha k účetní závěrce. Z účetní závěrky vyplývá, že hospodaření instituce proběhlo bez zásadních problémů a jsou splněny všechny předpoklady pro pokračování činnosti v příštím roce.

b) O předpokládaném vývoji činnosti pracoviště:

Pracoviště bude dále naplňovat úkoly dané zřizovací listinou. V archivní oblasti bude vedle běžného dohledu nad spisovou službou a výkonu předarchivní i archivní péče realizovat přípravné kroky k implementaci řešení archivace elektronických dokumentů v prostředí AV ČR a to v návaznosti na budoucí rozhodnutí Akademické rady AV ČR v této oblasti. Ve vědecké činnosti bude dále pokračovat řešení vědeckých projektů národních i zahraničních poskytovatelů, z nichž páteřními jsou zejména projekt ERC, zapojení do velké evropské výzkumné infrastruktury EHRI a spoluřešení dvou projektů GA ČR EXPRO (ve spolupráci s FF UK a PřF UK). Pracoviště rovněž zahájí řešení dalších pěti projektů GA ČR, z nichž jeden bude řešen v bilaterálním schématu spolu s Univerzitou v Lublani.

c) O aktivitách v oblasti výzkumu a vývoje:

Relevantní informace jsou obsaženy v oddíle Hodnocení hlavní činnosti.

d) O nabytí vlastních akcií nebo vlastních podílů:

Pracoviště během roku 2020 nenabylo žádné akcie ani vlastní podíly.

e) O aktivitách v oblasti ochrany životního prostředí a pracovněprávních vztazích:

Pracoviště se maximálně snaží omezit dopady své činnosti na životní prostředí. Kontinuálně modernizuje provoz plynové kotelny, výtahové techniky, vzduchotechniky, osvětlení a elektrospotřebičů tak, aby docházelo k energetickým úsporám. Na pracovišti se rovněž třídí komunální odpad. V oblasti pracovněprávních vztahů došlo během roku 2020 v důsledku reorganizace ke zrušení jednoho pracovního místa v Oddělení osobních a historických fondů. Pracoviště mělo během celého roku 2020 uzavřenou platnou kolektivní smlouvu s odborovou organizací. Probíhala rovněž aktualizace směrnic o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (BOZP) a o požární ochraně (PO). Ústav podporuje stravování zaměstnanců formou příspěvku na stravenky. Zaměstnanci mohou rovněž čerpat účelově vázané příspěvky ze sociálního fondu.

f) O tom, zda pracoviště má pobočku nebo jinou část v zahraničí:

Pracoviště nemá pobočku nebo jinou část v zahraničí

g) Informace požadované podle zvláštních právních předpisů:

Na pracoviště se v tomto ohledu zvláštní předpisy nevztahují.

VIII. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

a) Počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

0

b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí

0

c) Opis podstatných částí rozsudků soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů vynaložených pracovištěm v souvislosti se soudním řízením o právech a povinnostech podle zákona č. 106/1999 Sb.

V roce 2020 nebyl vydán žádný takový rozsudek

d) Účel poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence.

V roce 2020 nebyla pracovištěm poskytnuta žádná výhradní licence

e) Počet stížností podaných na postup při vyřizování žádosti o informace, důvody jejich podání a popis způsobu jejich vyřízení.

0

f) Další informace vztahující se k uplatňování zákona č. 106/1999 Sb.

Nejsou.

doc. Dr. phil. Rudolf Kučera, Ph.D.

ředitel

Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.
Gabčíkova 2362/10, 182 00 Praha 8
IČO: 67985921

Příloha: Účetní závěrka a zpráva o jejím auditu

Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

Účetní závěrka

a

Zpráva nezávislého auditora o účetní závěrce

za rok končící 31. prosince 2020

Auditor

interexpert neziskový sektor s. r. o.

INTEREXPERT neziskový sektor s.r.o., Mikulandská 2, Praha 1, 110 00, Tel:+420 224 933 658, Fax:+420 224 934 101
e-mail: secretary@interexpert.cz www.interexpert.cz

Obsah:

Zpráva nezávislého auditora

Účetní výkazy:

Rozvaha

Výkaz zisku a ztráty

Příloha k účetní závěrce

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2020

Zpráva nezávislého auditora

Veřejná výzkumná instituce:	Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.
Právní forma:	Veřejná výzkumná instituce
Sídlo:	Gabčíkova 2362/10, Praha 8, 182 00, Česká republika
Identifikační číslo:	67985921
Rozvahový den:	31.12.2020
Předmět hlavní činnosti:	<p>Předmětem hlavní činnosti Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i., (dále jen "MÚA") je dohled nad spisovou službou v rámci Akademie věd České republiky, přejímání a zpracování archiválií z pracovišť Akademie věd České republiky (institucionálních fondů) a archiválií vzniklých z činnosti jednotlivých vědců (osobních fondů), poskytování služeb vědecko-informačního charakteru a vědecký výzkum v oblastech teorie archivnictví, pomocných věd historických, zvláště kodikologie, dějin vědeckých institucí a osobností a obecně dějin vědy a vzdělanosti. MÚA dále uskutečňuje vědecký výzkum života a díla T. G. Masaryka v širším kontextu českých a světových dějin, zejména jeho významu pro demokratickou českou státnost a jeho humanitního a mravního odkazu pro společnost, a pečuje o archivní a knihovní fondy Ústavu T. G. Masaryka, o. p. s. Svou činností přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace a vydává vědecké publikace (monografie, edice, soupisy, studie, sborníky a časopisy). Poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy, pořádá pro studenty přednáškové kurzy a cvičení a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. MÚA pořádá vědecká setkání, konference a semináře, včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.</p>

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky účetní jednotky, u které hlavním předmětem činnosti není podnikání (dále jen účetní jednotka), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2020, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2020 a přílohy, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv, pasiv účetní jednotky k 31.12.2020 a nákladů, výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící k 31.12.2020 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na účetní jednotce nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán účetní jednotky.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, jež dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které posuzují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o účetní jednotce, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán účetní jednotky odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán účetní jednotky povinen posoudit, zda je účetní jednotka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán účetní jednotky plánuje zrušení účetní jednotky nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nepravost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol představenstvem.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem účetní jednotky relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoliv abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti statutární orgán Účetní jednotky uvedlo v příloze.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky představenstvem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Účetní jednotky trvat nepřetržitě. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v účetní závěrce – příloze, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Účetní jednotky

trvat nepřetržitě vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že účetní jednotka ztratí schopnost trvat nepřetržitě.

- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán účetní jednotky mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

INTEREXPERT neziskový sektor s.r.o.
Mikulandská 2, 110 00 Praha 1
Oprávnění KAČR 511

Ing. Karolina Neuvirtová, jednatelka a auditorka
Oprávnění KAČR 2176

Datum:	25-06-2021
Podpis auditora:	

Rozvaha k 31. 12. 2020

v tis. Kč sestavená dle vyhlášky 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

IČO: 67985921, Gabčíkova 2362/10, 182 00 Praha 8

Právní forma: veřejná výzkumná instituce

Předmět činnosti: výzkum a vývoj v oblasti společenských a humanitních věd

	Název	SU	čís. řád.	Stav v tis. Kč	
				k 1. 1. 2020	k 31. 12. 2020
A	Dlouhodobý majetek celkem		1	116 570	117 171
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	01	2	2 325	1 947
	2. Software	013	4	1 947	1 947
	4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	6	378	0
II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	02+03	10	152 069	150 757
	1. Pozemky	031	11	3 131	3 131
	2. Umělecká díla, předměty a sbírky	032	12	655	655
	3. Stavby	021	13	115 551	109 885
	4. Hmotné movité věci a jejich soubory	022	14	29 094	35 975
	7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	17	2 906	848
	9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	19	732	263
IV	Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	07-08	28	-37 824	-35 533
	2. Oprávky k softwaru	073	30	-355	-515
	4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	078	32	-378	0
	6. Oprávky ke stavbám	081	34	-19 946	-19 439
	7. Oprávky k samost.movitým věcem a souborům mov.věci	082	35	-14 239	-14 731
	10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	088	38	-2 906	-848
B.	Krátkodobý majetek celkem		40	40 917	41 619
I.	Zásoby celkem	11-13	41	0	34
	3. Nedokončená výroba	121	44	0	34
II.	Pohledávky celkem	31-39	51	2 436	9 992
	1. Odběratelé	311	52	123	12
	4. Poskytnuté provozní zálohy	314	55	49	70
	5. Ostatní pohledávky	316	56	63	0
	6. Pohledávky za zaměstnanci	335	57	6	1
	11. Ostatní daně a poplatky	345	62	3	0
	17. Jiné pohledávky	378	68	0	4
	18. Dohadné účty aktivní	388	69	2 192	9 905
III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	21-26	71	38 285	31 280
	1. Peněžní prostředky v pokladně	211	72	85	30
	3. Peněžní prostředky na účtech	221	74	38 200	31 250
IV.	Jiná aktiva celkem	38	79	196	313
	1. Náklady příštích období	381	80	196	293
	2. Příjmy příštích období	385	81	0	20
A+B	AKTIVA CELKEM		82	157 487	158 790

A	Vlastní zdroje celkem		83	124 345	125 326
I.	Jmění celkem	90-92	84	124 159	125 047
	1. Vlastní jmění	901	85	116 570	117 171
	2. Fondy	91	86	7 589	7 876
II.	Výsledek hospodaření celkem	93-96	88	186	279
	1. Účet výsledku hospodaření	963	89	0	279
	2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	931	90	186	0
B.	Cizí zdroje celkem		92	33 142	33 464
III.	Krátkodobé závazky celkem	28,32-38	103	32 834	33 464
	1. Dodavatelé	321	104	5 277	1 627
	3. Přijaté zálohy	324	106	110	110
	4. Ostatní závazky	325	107	104	5
	5. Zaměstnanci	331	108	3 044	3 171
	6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům	333	109	184	65
	7. Závazky k institucím sociálního zabezpečení a VZP	336	110	1 528	2 041
	8. Daň z příjmů	331	111	0	25
	9. Ostatní přímé daně	342	112	525	482
	10. Daň z přidané hodnoty	343	113	28	45
	11. Ostatní daně a poplatky	345	114	0	1
	12. Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu	347	115	21 952	25 678
	17. Jiné závazky	379	120	34	55
	22. Dohadné účty pasivní	389	125	48	159
IV.	Jiná pasiva celkem	38	127	308	0
	2. Výnosy příštích období	384	129	308	0
A+B	PASIVA CELKEM		130	157 487	158 790

Sestaveno dne 11. 6. 2021

Odpovědná osoba za sestavení: Ing. Dana Pavelková

Odpovědná osoba (statutární zástupce): doc. Dr. phil. Rudolf Kučera, Ph.D.

Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

Gabčíkova 2362/10, 182 00 Praha 8

IČO: 67985921

Výkaz zisku a ztráty k 31. 12. 2020

v tis. Kč sestavený dle vyhlášky 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

IČO: 67985921, Gabčíkova 2362/10, 182 00 Praha 8

Právní forma: veřejná výzkumná instituce

Předmět činnosti: výzkum a vývoj v oblasti společenských a humanitních věd

	Název	SÚ	čís. řád.	Činnost v tis. Kč		
				hlavní	hospodářská	celkem
A.	Náklady					
I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	50+51	1	13 258	0	13 258
	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	50	2	2 705	0	2 705
	3. Opravy a udržování	511	4	1 179	0	1 179
	4. Náklady na cestovné	512	5	514	0	514
	5. Náklady na reprezentaci	513	6	193	0	193
	6. Ostatní služby	518	7	8 667	0	8 667
II.	Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	56	8	-34	0	-34
	7. Změny stavu zásob vlastní činnosti	561	9	-34	0	-34
III.	Osobní náklady	52	12	64 936	0	64 936
	10. Mzdové náklady	521	13	48 710	0	48 710
	11. Zákonné sociální pojištění	524	14	13 588	0	13 588
	13. Zákonné sociální náklady	527	16	863	0	863
	14. Ostatní sociální náklady	528	17	1 775	0	1 775
IV.	Daně a poplatky	53	18	5	0	5
	15. Daně a poplatky	531	19	5	0	5
V.	Ostatní náklady	54	20	2 216	0	2 216
	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	542	21	1	0	1
	17. Odpis nedobytné pohledávky	543	22	0	0	0
	19. Kurzové ztráty	545	24	281	0	281
	22. Jiné ostatní náklady	549	27	1 934	0	1 934
VI.	Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opr.položek	55	28	2 723	0	2 723
	23. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	551,552	29	2 723	0	2 723
VIII.	Daň z příjmů	59	36	25	0	25
	29. Daň z příjmů	591	37	25	0	25
	NÁKLADY CELKEM	5	38	83 129	0	83 129

	Název	SÚ	čís. řád.	Činnost v tis. Kč		
				hlavní	hospodářská	celkem
B.	Výnosy					
I.	Provozní dotace	69	39	75 999	0	75 999
	1. Provozní dotace	691	40	75 999	0	75 999
II.	Přijaté příspěvky	68	41	28	0	28
	3. Přijaté příspěvky (dary)	682	43	28	0	28
III.	Tržba za vlastní výkony a za zboží	60	45	1 376	0	1 376
IV.	Ostatní výnosy	64	46	6 005	0	6 005
	8. Kurzové zisky	645	50	702	0	702
	9. Zúčtování fondů	648	51	2 450	0	2 450
	10. Jiné ostatní výnosy	649	52	2 853	0	2 853
	VÝNOSY CELKEM	6	59	83 408	0	83 408
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním		60	304	0	304
D.	Výsledek hospodaření po zdanění		61	279	0	279

Sestaveno dne 11. 6. 2021

Odpovědná osoba za sestavení: Ing. Dana Pavelková

Odpovědná osoba (statutární zástupce): doc. Dr. phil. Rudolf Kučera, Ph.D.

Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

Gabčíkova 2362/10, 182 00 Praha 8

IČO: 67985921

Příloha k účetní závěrce podle § 29 a 30 vyhlášky 504/2002 Sb.

Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

Gabčíkova 2362/10
182 00 Praha 8
IČO: 67985921

Právní forma: veřejná výzkumná instituce

Činnost: Předmětem hlavní činnosti Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i., (dále jen "MÚA") je dohled nad spisovou službou v rámci Akademie věd České republiky, přejímání a zpracování archiválií z pracovišť Akademie věd České republiky (institucionálních fondů) a archiválií vzniklých z činnosti jednotlivých vědců (osobních fondů), poskytování služeb vědecko-informačního charakteru a vědecký výzkum v oblastech teorie archivnictví, pomocných věd historických, zvláště kodikologie, dějin vědeckých institucí a osobností a obecně dějin vědy a vzdělanosti. MÚA dále uskutečňuje vědecký výzkum života a díla T. G. Masaryka v širším kontextu českých a světových dějin, zejména jeho významu pro demokratickou českou státnost a jeho humanitního a mravního odkazu pro společnost, a pečuje o archivní a knihovní fondy Ústavu T. G. Masaryka, o. p. s. Svou činností přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace a vydává vědecké publikace (monografie, edice, soupisy, studie, sborníky a časopisy). Poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy, pořádá pro studenty přednáškové kurzy a cvičení a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. MÚA pořádá vědecká setkání, konference a semináře, včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.

Datum vzniku: 1. 1. 1953

Datum změny právní formy na veřejnou výzkumnou instituci: 1. 1. 2007

Evidence: Rejstřík veřejných výzkumných institucí vedený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, zřizovací listina č. j. K-568/P/06

Zřizovatel: Česká republika - Akademie věd České republiky
IČO: 60165171
Sídlo: Národní 1009/3, 117 20 Praha 1

Orgány pracoviště:

Statutární orgán: ředitel doc. Dr. phil. Rudolf Kučera, Ph.D.

Rada pracoviště v roce 2020

Předsedkyně: PhDr. Marie Bahenská, Ph.D.

Místopředseda: Dr. phil. Tomáš W. Pavlíček, Ph.D.

Interní členové: PhDr. Dagmar Hájková, Ph.D.
PhDr. Martin Klečacký, Ph.D.
PhDr. Luboš Velek, Ph.D.

Externí členové: PhDr. Eva Drašarová, CSc., Národní archiv ČR
doc. Mgr. Libuše Heczková, Ph.D., Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
doc. PhDr. Pavel Kladiwa, Ph.D., Filozofická fakulta Ostravské univerzity
prof. PhDr. Petr Svobodný, Ph.D., Ústav dějin Univerzity Karlovy a archiv Univerzity Karlovy

Tajemnice rady: PhDr. Věra Dvořáčková, Ph.D.

Dozorčí rada

Předsedkyně: PhDr. Taťána Petrasová, CSc.

Místopředseda: Mgr. Jan Boháček

Členové: doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc., Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.
prof. PhDr. Jiří Kocian, CSc., Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.
prof. Dr. Miloš Řezník, Deutsches Historisches Institut, Varšava

Tajemnice: PhDr. Martina Hrdinová, Ph.D.

Rozvahový den: **31. 12. 2020**

Datum sestavení přílohy: **11. 6. 2021**

Účetní období: **kalendářní rok**

1. Použité obecné účetní zásady a použité účetní metody, odchylky od těchto metod

Účetní závěrka je sestavena v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „zákon“) a s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví (dále jen „vyhláška“). Při vedení účetnictví jsou používány účetní metody podle § 32 - § 42b vyhlášky. Účetní jednotka se ve vykazovaném období nijak neodchýlila od účetních metod podle § 7 odst. 5) zákona.

V účtovém rozvrhu si účetní jednotka stanoví uspořádání a obsah analytických účtů v rámci účtových skupin směrné účtové osnovy. Některé účty jsou stanoveny zřizovatelem. Účetní agendy za účetní období 2020 byly zpracovány v ekonomickém informačním systému EIS JASU CS Enterprise od společnosti MÚZO Praha s. r. o. a personální a mzdová agenda byla zpracována v programu OKbase od společnosti OKsystem a.s.

Centrální zálohování dat za účetní období 2019 a starší je zajištěno na základě servisní smlouvy uzavřené se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i. Zálohování dat roku 2020 je zajištěno na uložistiích účetní jednotky. Účetní doklady v tištěné podobě jsou uloženy

v archivu dokumentace THS v souladu se zákonem o účetnictví v objektu sídla účetní jednotky.

1. 1. Způsob oceňování majetku a závazků

Veškerý majetek a závazky jsou oceňovány v souladu se zákonem a vyhláškou. Za dlouhodobý hmotný majetek považuje účetní jednotka majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok v ocenění 40 000,00 Kč a více. Za dlouhodobý nehmotný majetek považuje účetní jednotka majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok v ocenění 60 000,00 Kč a více.

1. 2. Způsob stanovení úprav hodnot majetku (odpisy, opravné položky)

Účetní jednotka stanovuje pro veškerý odepisovaný majetek odpisový plán, který v průběhu doby používání majetku aktualizuje. Odpisy jsou stanoveny jako rovnoměrné.

1. 3. Způsob uplatnění při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu

Účetní jednotka používá pro přepočet cizí měny na českou měnu denní kurz vyhlášený Českou národní bankou. U bankovních účtů a pokladny vedených v EUR provádí účetní jednotka ke dni účetní závěrky přepočet na českou měnu kurzem České národní banky ke dni 31. 12. 2020. Ke dni účetní závěrky jsou vyčísleny kurzové rozdíly i u neuhrazených pohledávek a závazků. V roce 2020 zřídila účetní jednotka také účet Paypal. Zůstatky v cizí měně jsou ke dni účetní závěrky přepočteny kurzem České národní banky ke dni 31. 12. 2020.

2. Položky dlouhodobého majetku

Položka v tis. Kč	Pořizovací cena		Oprávký		Zůstatková cena		Přírůstek 2020 majetku	Úbytek 2020 úbytek
	1. 1. 2020	31. 12. 2020	1. 1. 2020	31. 12. 2020	1. 1. 2020	31. 12. 2020		
Software	1 947,00	1 947,00	355,00	515,00	1 592,00	1 432,00	0,00	0,00
Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (do 2002)	378,00	0,00	378,00	0,00	0,00	0,00	0,00	378,00
Budovy, Stavby	115 551,00	109 885,00	19 946,00	19 439,00	95 605,00	90 446,00	0,00	5 666,00
SMV stroje, přístroje, zařízení	0,00	4 105,00	0,00	1 177,00	2 533,00	2 928,00	4 105,00	0,00
SMV výpočetní technika	15 552,00	12 664,00	10 213,00	8 141,00	2 806,00	4 523,00	0,00	2 888,00
SMV dopravní prostředky	469,00	469,00	469,00	469,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SMV inventář	13 073,00	18 737,00	3 557,00	4 944,00	9 516,00	13 793,00	5 664,00	0,00
Drobný dlouhodobý hmotný majetek (do 2002)	2 906,00	848,00	2 906,00	848,00	0,00	0,00	0,00	3 058,00
Pozemky	3 131,00	3 131,00	0,00	0,00	3 131,00	3 131,00	0,00	0,00
Umělecká díla	655,00	655,00	0,00	0,00	655,00	655,00	0,00	0,00
Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	732,00	263,00	0,00	0,00	732,00	263,00	0,00	469,00
Celkem	154 394,00	152 704,00	37 824,00	35 533,00	116 570,00	117 171,00	9 769,00	12 459,00

V účetním období 2020 provedla účetní jednotka přeúčtování některých položek majetku tak, aby druh majetku odpovídal příslušnému analytickému účtu. Přírůstky a úbytky majetku obsahují také korekci z důvodu tohoto přeúčtování.

Účetní jednotka v účetním období 2020 netvořila opravné položky ani nevidovala opravné položky vytvořené v předchozích obdobích.

3. Celková odměna přijatá auditorem za povinný audit roční účetní závěrky za účetní období 2020: **50 000,00 Kč**.
Jiné ověřovací služby, daňové poradenství ani jiné neauditorské služby nebyly v roce 2020 poskytnuty.
4. Účetní jednotka nemá k 31. 12. 2020 splatné dluhy pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, ani pojistného na veřejné zdravotní pojištění, ani neeviduje splatné daňové nedoplatky v rámci českého systému daní a pojištění. Závazky vzniklé zaúčtováním mezd za prosinec 2020 byly řádně uhrazeny dne 8. 1. 2021.
V roce 2020 přijala účetní jednotka pět zaměstnanců rumunské národnosti, za které má být dle platné legislativy pojistné odváděno do Rumunska. Ke dni účetní závěrky nebyla vyřízena registrace do rumunského systému, proto bylo pojistné vypočtené z mezd za rok 2020 uhrazeno až v roce 2021.
5. Výsledek hospodaření je celý dosažený v hlavní činnosti a je ve výši **304 116,57 Kč**.
6. Z důvodu neodvedeného zaměstnancům strženého pojistného (rumunští zaměstnanci) byl výsledek hospodaření při úpravě na základ daně navýšen o částku 604 369,00 Kč. Po uplatnění položky snižující základ daně zůstala ke zdanění částka 133 000,00 Kč (po zaokrouhlení na tisíce dolů). Vypočtená daň z příjmů je ve výši 25 270,00 Kč.

7. Průměrný přepočtený počet zaměstnanců a osobní náklady

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců: **87,43**

Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách: **102,59**

Mzdové náklady	41 879 223,00
DPČ, DPP	6 417 070,00
Náhrady DPN	198 279,00
Zákonné sociální pojištění	13 588 450,16
Zákonné sociální náklady	862 843,00
Ostatní sociální náklady	1 774 638,90
Celkem	64 720 504,06

8. Odměny členům Rady pracoviště: **105 600,00 Kč**

Odměny členům Dozorčí rady: **110 000,00 Kč**

9. Vedení účetní jednotky není známo, že by některý z členů řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky nebo jejich rodinný příslušník měl účast v osobách, s nimiž účetní jednotka uzavřela za vykazované období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy.
10. Při zjišťování základu daně z příjmů právnických osob vychází účetní jednotka z výsledku hospodaření, který upravuje v souladu se zněním zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Účetní jednotka uplatňuje v souladu § 20 odst. 7) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, položku snižující základ daně pro veřejně prospěšné poplatníky. Úspora na dani za rok 2019, tj. částka 35 tis. Kč (19 % z částky 185 581,90 Kč, o kterou byl snížen základ daně podle § 20 odst. 7)), byla použita v souladu s ustanoveními zákona o daních z příjmů. Za rok 2020 bylo uplatněno snížení základu daně ve výši 1 000 000,00 Kč.

11. Dotace přijaté v roce 2020

Dotace na provoz

AV dotace od zřizovatele na RVO	26 897 000,00
AV dotace na činnost	17 756 081,00
GAČR	15 670 811,87
TAČR	852 974,39
Ostatní tuzemské resorty	7 126 701,39
Evropská komise	7 695 813,72
Celkem	75 999 382,37

Dotace na pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku: prostředky přijaté od zřizovatele AV: **3 365 000,00 Kč**.

12. Výsledek hospodaření za rok 2019, zisk ve **výši 185 581,90 Kč**, byl převeden do rezervního fondu.

13. Významné položky z rozvahy a výkazu zisku a ztráty

Dohadné účty aktivní

Podíly na zisku z prodeje publikací za rok 2019 NL	30 000,00
Doh.pol. 2020 CEEOL,Dilia,NLN 6 000,18 000,23 000	47 000,00
Čerpání ERC 2020 doh.pol. přímé	5 637 491,13
Čerpání ERC 2020 doh.pol. nepřímé	1 014 746,59
Čerpání ERC 2020 doh.pol.	324 000,00
Čerpání dotace ERC ve výši nákladů 2019 přímé	1 394 822,76
Čerpání dotace ERC ve výši nákladů 2019 nepřímé	737 127,07
Čerpání EHRI-PP 2020 doh.pol. přímé	551 151,50
Čerpání EHRI-PP 2020 doh.pol. nepřímé	137 787,00
Čerpání EHRI-3 2020 doh.pol. přímé	24 510,00
Čerpání EHRI-3 2020 doh.pol. nepřímé	6 127,50
Celkem	9 904 763,55

Fondy

Sociální fond	663 613,19
Rezervní fond	4 395 459,84
Fond účelově určených prostředků	1 990 723,33
Fond reprodukce majetku	825 716,75
Celkem	7 875 513,11

Ve fondu účelově určených prostředků jsou prostředky dotací, které nebyly v účetním období efektivně spotřebovány, a v souladu s podmínkami poskytovatele a platné legislativy mohou být spotřebovány v následujících obdobích (maximálně 5 % objemu prostředků přijatých v daném účetním období).

Novější projekty některých poskytovatelů odstraňují limit možnosti převodu prostředků do dalších let, není povoleno pouze 5 %, ale v podstatě je možná jakákoliv částka. Takové prostředky jsou účtovány jako přijatá záloha na dotaci (viz Závazky ve vztahu k SR).

Náklady příštích období

Certifikát doména mua.cas.cz 14 měsíců (02/2022)	4 016,20
Certifikát OKsystem do 03/2022	605,00
Lic.antivir ESET Secure Office Plus,12m 2021,150ks (co zařízení, to licence, tj. jeden uživatel s notebookem a stolním PC potřebuje 2 licence)	57 726,00
Lic.antivir ESET Secure Office Plus,12m 2022,150ks	57 726,00
Lic.antivir ESET Secure Office Plus,11m 2023,150ks	52 915,50
Povinné ručení,havarijní poj. 01/21-15.5.21 4 měs	4 445,00
Předplatné Dějiny a současnost 1-10/2021	635,00
Časopis Archivní časopis 1,2,3,4/2021	280,00
Časopis Sbornik arch.prací 1,2/2021	500,00
Pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	49 696,00
ZOOM Standard Pro roční,1 uživatel do 08/21	2 445,92
Bibliografický program ZOTERO,1 už/rok/6 GB 4m2021	503,26
ConfTool do 03/2021 registrační program 14 měsíců	1 598,00
Licence VPN, 25 uživatelů 2020-2022 (3 roky) 2021-2022	4 880,50
IN karta 22 měsíců zbývá 10 měsíců	275,00
Hroby Roubalík,Zubatý,2x beze jména	40 386,60
Kredit v datové schránce	810,00
Doména cesiarakusane-proskoly 2020 do 11/24 (47 m)	6 516,35
Licence na tvorbu knihy jízd 2020-2022 (3 roky)	1 936,00
Časová razítka 1 000 ks stav k 31.12.2020	1 524,60
NPO kvalif. certifikát 26 měsíců 21,22	715,00
Kvalif.certifikát 31 měsíců 2021,22,23	852,50
Kvalifikovaný certifikát 2021-2023	990,00
Zotero bibliografický pr. 3 měsíce 2021	766,00
Celkem	292 744,43

Závazky ve vztahu k SR

Položka obsahuje jednak závazky z titulu povinnosti vrátit nespotřebované prostředky dotací nad rámec možnosti jejich převodu do fondu účelově určených prostředků, jednak přijaté zálohy na dotaci.

Přijatá záloha na dotaci EHRI-3 2020 <i>European Holocaust Research Infrastructure</i>	2 218 235,69
Přijatá záloha na dotaci ERC 2019 <i>Unlikely refuge?</i>	18 033 907,24
Přijatá záloha na dotaci EHRI-PP 2019 <i>European Holocaust Research Infrastructure Preparatory Phase</i>	3 580 821,79
Nespotřebované prostředky dotací použitelné v dalších letech	1 260 119,69
Vratky dotací	584 779,05
Celkem	25 677 863,46

Prostředky dotací z Evropské komise budou v souladu s platnou legislativou a s podmínkami poskytovatele účtovány po celou dobu trvání projektu jako přijatá záloha na dotaci. Přijatá záloha na dotaci se bude postupně zvyšovat o další prostředky, které budou od poskytovatele postupně přicházet. Ke každému datu účetní závěrky po dobu trvání projektu bude účtována dohadná položka aktivní proti výnosům z dotace ve výši nákladů vyčerpaných v daném účetním období.

Dohadné účty pasivní

Elektřina 12/2020 doh.pol. kanceláře ERC D 4NP	1 600,00
Voda 12/2020 doh.pol. kanceláře ERC D 4NP	250,00
Doh. pol. plyn 2020 ERC	12 000,00
Elektřina 12/2020 doh.pol. budova A,B	41 000,00
Voda 12/2020 doh.pol. budova A,B	4 000,00
Doh. pol. plyn 12/2020 budova A	13 800,00
Elektřina 12/2020 doh.pol. dep. modelárna	15 500,00
Voda 12/2020 doh.pol. dep. modelárna	200,00
Doh. pol. plyn 2020 dep modelárna 2020	21 600,00
Doh. pol. plyn 2020 EXPRO,KTGM,dep.CT	32 400,00
Elektřina 12/2020 doh.pol. dep. Ct	14 400,00
Voda 12/2020 doh.pol. dep. Ct	125,00
Elektřina 12/2020 doh.pol. kanceláře EXPRO	600,00
Voda 12/2020 doh.pol. kanceláře EXPRO	375,00
Elektřina 12/2020 doh.pol. kanceláře KTGM	400,00
Voda 12/2020 doh.pol. kanceláře KTGM	751,00
Celkem	159 001,00

Účetní jednotka eviduje dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, který v souladu s platnou legislativou nevykazuje v rozvaze, v celkové výši **11 133 639,82 Kč**.

Dále účetní jednotka eviduje v podrozvaze pamětní medaile v hodnotě **6 897,00 Kč**.

Účetní jednotka eviduje publikace vydané a určené k prodeji v celkové výši **7 587 086,00 Kč**.

14. Události, které nastaly po datu účetní závěrky

Téměř celý rok 2020 až do okamžiku sestavení účetní závěrky byl ovlivněn pandemií COVID-19. Vedení účetní jednotky pečlivě monitoruje situaci a hledá způsoby, jak minimalizovat dopad této pandemie na činnost účetní jednotky. Kromě zásadního omezení možnosti realizovat badatelské pobyty zatím účetní jednotka výraznějším dopadům nemusela čelit.

Vedení účetní jednotky zvážilo potencionální dopady COVID-19 na své aktivity a podnikání a dospělo k závěru, že nemají významný vliv na předpoklad neomezené doby trvání účetní jednotky. Vzhledem k tomu byla účetní závěrka k 31. 12. 2020 zpracována za předpokladu, že účetní jednotka bude nadále schopna pokračovat ve své činnosti.

Datum sestavení 11. 6. 2020

Sestavila: Ing. Dana Pavelková

Statutární orgán: doc. Dr. phil. Rudolf Kučera, Ph.D.

